

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

ACADEMIA ROMÂNĂ

Investește în oameni!

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr. 1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție 1.5 „Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Beneficiar: ACADEMIA ROMÂNĂ

Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926

„Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ”

Competitivitate, Performanță, Sustenabilitate

Dr. Marioara Iordan CS I
Prof. univ. dr. Pelinescu Elena

București, 27 august 2014

Objective

- Însușirea conceptului de competitivitate la nivel microeconomic și macroeconomic
- Abordarea competitivității în Uniunea Europeană
- Agenda Lisabona și competitivitatea

Abordări privind competitivitatea

- Teoriile privind competitivitatea pot fi grupate, în opinia profesorilor Larry Dwyer și Chulwon Kim (2003, p.371) în trei grupe:
- 1. Abordare bazată pe *teoria avantajului comparativ și sau a competitivității prin preț* regăsită în lucrările lui Fakiolas, 1985, Durand și Giorn, 1987, Fagerberg, 1988 și 2004, Hilke și Nelson, 1988, Porter 1990, Krugman, 1991, Rugman și D. Cruy, 1993, Bellak, 1993, Cartwright, 1993, Hodgetts, 1993.
- 2. Abordare din *perspectiva strategiilor și a managementului*, regăsită în lucrările lui Parsons, 1983; Kogut, 1985; Porter, 1985, 1990, 1999; Porter & Millar, 1985; Ghoshal & Kim, 1986; Day & Wensley, 1988; Peters, 1988; Yip, 1989 ; Grant, 1991; Mahmoud et al., 1992; Mahoney & Pandian, 1992; Mathur, 1992; Powell, 1992a, 1992b; D'Cruz & Rugman, 1993.
- 3. Abordare din *perspectivă istorică și socio-culturală* regăsită în lucrările lui; Hofstede, 1980, 1983; Kennedy, 1987; Hofstede & Bond, 1988; Aaker, 1989; Franke et al., 1991 ; Porter et al., 2001.

Alte abordări

- 4. Abordare din perspectiva *avantajului competitiv*, ce ia în considerare și alți factori mai greu de comensurat: nivelul tehnologic, inovația, calitatea produselor-inclusiv serviciile post vânzare;
- 5. Abordarea competitivității *din perspectiva dezvoltării sustenabile*, având în vedere imperativul asigurării unei dezvoltări mondiale pe termen lung prin intensificarea eforturilor de protecție a mediului, de folosire rațională a resurselor neregenerabile, etc (Lopez, Brandes, 2010, Dwyer și alții, 2012, Rodríguez și alții, 2012, Jennifer Blank și alții, 2012, Schwab, Brende, 2012).

Competitivitatea din perspectiva teorie avantajului comparativ

- Teoria **avantajului comparativ**, cu viziune statică și mai mult macroeconomică, se sprijină în principal pe următoarele idei:
 - existența unor resurse naturale abundente și ieftine, care stau la baza orientării structurii de ramură a economiei;
 - existența unui mediu general concurențial de afaceri;
 - folosirea unor politici macroeconomice neutrale

Competitivitatea din perspectiva teoriei avantajului competitiv

- Teoria **avantajului competitiv**, cu viziune dinamică și microeconomică, are la bază următoarele idei:
 - firma (nu ramura);
 - competiția;
 - mediul național favorabil și politici economice adecvate aplicate de agenții și actori economici naționali și chiar internaționali.

Modelul diamantul forțelor lui Porter

Aspecte generale

- Nu se poate vorbi de o definiție unanim acceptată, de un concept unitar privind competitivitatea.
- Literatura relevă puncte de vedere extrem de diferite în definirea, măsurarea și înțelegerea competitivității ce apare astfel ca un concept cu multiple abordări.
- Competitivitatea devine, (Podkaminer, 2002), un factor dominant în susținerea creșterii economice și a reducerii decalajelor în contextul proceselor de convergență.
- Competitivitatea are o dimensiune relativă , mai degrabă decât absolută
- **Sistemul ierarhic al competitivității socio-economice** a unei țări face distincție clară între componentele și factorii competitivității, competitivitatea economică fiind doar o parte – deși foarte importantă – a acestuia. Scopul ultim este bunăstarea unei națiuni, iar gradul de realizare al acestuia este cea mai bună măsură a competitivității în raport cu alte țări.

Concepte utilizate

- „*competitivitate tehnologică*” se referă la abilitatea de a lansa cu succes pe piață noi bunuri și servicii, (Fagerberg,.Knell și Srholec, 2004).
- „*capacitate competitivă* ” face referire la capacitatea de a exploata noile tehnologii, inovații prin aplicarea lor pe scară largă în cât mai multe domenii, (Fagerberg,.Knell și Srholec, 2004).
- „*cost/preț competitiv*” concept asupra căruia economiști s-au concentrat cel mai mult, definit ca indicator fie prin costul unitar al muncii în industrie într-o monedă comună (ca măsură pe axa orizontală, la nivel de firme), fie prin produsul intern brut pe locuitor (axa verticală, la nivel de regiuni sau națiuni), fie prin productivitate a cărei diferență este reflectată în cursul de schimb dintre țări , (Fagerberg,.Knell și Srholec, 2004).
- „*cerere competitivă*” care exprimă relație dintre producția (structura comerțului) unei țări și structura cererii mondiale, esențiale în analiza competitivității (Fagerberg,.Knell și Srholec, 2004).
- *orientarea spre piață*, care conferă superioritate rezultatelor privind competitivitatea este abordată de Day și Wensley (1988) prin poziția față de resurse (forță de muncă calificată, (active-capital-possession of the source) și de piață (positional advantage).

Definiția Forumului Economic Mondial, a OECD și a Comisiei Europene

- “Competitivitatea este abilitatea unei țări de a obține o rată înaltă, sustenabilă a produsului intern brut pe locuitor” – Forumul Ec.Mondial
- “Competitivitatea este gradul în care, în condițiile unei piețe libere, o națiune poate să producă bunuri și servicii care pot trece testul competiției internaționale și, în același timp, poate să mențină și să sporească venitul real intern” –OECD, 1992, p.237
- „Competitivitatea este abilitatea de a produce bunuri și servicii care trec testul pieței internaționale, și care în același timp mențin nivele înalte și sustenabile de venituri, sau, mai general, abilitatea regiunilor de a genera, când sunt expuse competiției externe, nivele relativ înalte de venituri și ocupare (Global Competition: The New Reality. Report on the President’s Commission on Industrial Competitiveness, 1985) și a *Comisiei Europene* (1999)

Conceptul de competitivitate- abordare macroeconomică

- Academicianul Emilian Dobrescu (2005) consideră că „deși nu întotdeauna se specifică (mai degrabă fără să se precizeze acest lucru), noțiunea circulă în două accepțiuni oarecum diferite:
 - **sensul larg** vizează ansamblul dezvoltării economice și este greu de definit;
 - **sensul restrâns** vizează exclusiv relațiile comerciale externe și se referă la corelația dintre cursul monedei naționale, prețurile externe și inflația internă (sau costurile în sectoarele care produc „tradable commodities”).

Abordarea microeconomică a competitivității-M. Porter, 1990,p.6

- „Trebuie să abandonăm în întregime noțiunea de *competitivitate națională* ca termen care are mai mult înțeles de prosperitate economică.
- Scopul principal al unei națiuni este de a asigura și a ridica nivelul de trai al cetățenilor. Abilitatea de a face aceasta depinde nu de noțiunea amorfă de competitivitate, ci de productivitatea cu care națiunea își exploatează resursele (de muncă și capital).
- Productivitatea este valoarea produsului obținut pe unitatea de muncă sau capital. Ea depinde atât de calitatea și forma produsului (care determină prețul ce poate fi obținut) cât și de eficiența cu care este produs.”

Competitivitatea la Porter

- Porter evaluează fundamentele microeconomice ale productivității în două arii vizând:
 - strategiile și acțiunile sofisticate ale companiilor ;
 - calitatea mediului de afaceri la nivel microeconomic.

Aceste arii sunt cele două componente ale Indicelui Microeconomic de Competitivitate (MICI) așa cum apare în Global Competitiveness Report (GCR) al Forumului Economic Mondial, prima având o pondere de 0,37 și, respectiv, a doua de 0,63.

- Până în Raportul din anul 2003, MICI a fost cunoscut sub denumirea de Indicele Curent al Competitivității, fiind introdus pentru prima dată în Raportul Global de Competitivitate a Forumului Economic Mondial din anul 1998.

Exemplu de utilizare a Modelului celor 5 forțe de competitivitate a lui Porter

Tratarea noilor intrați

Costuri reduse de intrare în sectorul de activitate;
Este necesară experiență, însă sunt posibilități facile de pregătire;
Economie de scară;
Beneficii dacă ești de câțiva ani în afacere;
Lipsa protecției tehnologiilor;
Bariere slabe de intrare

Puterea vânzătorilor

Puterea vânzătorilor

Număr moderat de vânzători;
Vânzători mari;
Produse similare;
Abilitate de substituire;
Putere neutră a vânzătorilor

Tratarea substituției

Produse ce pot fi substituibile;
Abilitate de a importa produse;
Posibilitate de substituție

Tratarea
noilor
intrați

Rivalitate
Competitivă

Tratarea
substituției

Rivalitate competitivă

Competitori foarte mari;
Produse de consum;
Posibilități mici de reducere a prețurilor;
Loialitate redusă a cumpărătorilor; Costuri mari de abandonare a pieței.

Puterea
cumpărătorilor

Puterea cumpărătorilor

Prezența unor magazine mari;
Cât de operative pot fi ?
Comenzi foarte mari;
Produse omogene;
Sensibilitate mare la preț;
Abilitate de a substitui produsele;
Putere mare de cumpărare

Competitivitatea- între macro și micro-Schumpeter

- “Adevărata natură a competiției capitaliste nu este competiția prețurilor ci competiția tehnologică, ce conduce la „noi produse, noi tehnologii, noi surse ale ofertei, noi forme de organizare, (...) competiție care determină avantaje decise de cost sau calitate și care sparge nu numai limitele profitului și al output-ului firmelor existente ci însăși fundamentele lor și viața lor” (Schumpeter, 1943,p,84).

Competitivitatea în viziunea lui Krugman (1966)

- P. Krugman (1996), consideră forțată utilizarea noțiunii de competitivitate la nivelul națiunilor, știut fiind că, în termenii pieței, o țară nu poate fi "*dată afară*" din afaceri și deci, nu trebuie să se îngrijoreze de "*țările competitive*", așa cum este cazul în abordarea la nivel microeconomic.
- El recunoaște, totuși, rolul politicilor macroeconomice în susținerea competitivității relevând decalajele temporale ale măsurilor politice luate de diferite țări în anumite perioade și faptul că aceste politici trebuie să fie suficient de flexibile încât să permită firmelor să facă față competiției internaționale în segmentele lor de piață prin realocarea resurselor către sectoarele cu costuri mici și profitabile.

Competitivitatea în România

- În România, unele dintre cele mai recente studii abordează competitivitatea:
- *la nivel național* :
 - axându-se pe un set de indicatori specifici care pot releva diferite aspecte supuse investigației (Altar și alții, 2006, Iancu coordonator, 2005, E. Pelinescu coordonator, 2006);
 - un model integrator pentru economie (Mereuță, Hornianschi, Chilian și alții, 2005, Mereuță și alții, 2004, 2010, 2012);
 - dimensiunea teritorială a competitivității-(indicele de competitivitate regională-GEA,2007; indici de competitivitate regională bazați pe criterii integratoare-Mereuță 2007, Chilian 2011; descompunerea în cascadă a PIB/locuitor pe baza unor factori intercorelați-Vincze, 2003,Chilian, 2011 ;analiza armonizării competitivității în sens de proces cu cea în sens de rezultate, Chilian 2011; analiza competitivității externe a regiunilor pe baza teoriei avantajului comparativ,Chilian 2011,2013; modele de tip panel pentru analiza determinațiilor competitivității regionale, Jula,2009,Chilian,2011)
- *la nivel de firmă* (Tudor-Soare, 2006, B. Pelinescu, 2010).

Dezvoltarea durabilă-scurt istoric

- 1972- Raportul Clubului de la Roma – Limitele creșterii, sintetizează datele privind creșterea populației, impactul industrializării, efectele poluării, producția de alimente și tendințele de epuizare a resurselor și trage un semnal de alarmă concluzionând că modelul de dezvoltare practicat nu poate fi susținut pe termen lung dacă se continuă cu abordare separată - a evoluțiilor economice și sociale ale statelor lumii și ale omenirii în ansamblu - de consecințele activității umane asupra cadrului natural.
- Problematika raporturilor dintre om și mediul natural a intrat în preocupările comunității internaționale:
- Prima Conferință a ONU asupra Mediului (Stockholm, 1972) s-a concretizat în lucrările Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, instituite în 1985;
- Raportul acestei Comisii, prezentat în 1987 de G. H.Brundtland și intitulat *Viitorul nostru comun* a oferit prima definiție acceptată a dezvoltării durabile - „o dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”.
- Conceptul de dezvoltare durabilă reprezintă rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali, în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente.
- Problemele complexe ale dezvoltării durabile au căpătat o dimensiune politică globală, fiind abordate la cel mai înalt nivel:
- Conferința Mondială pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă de la Rio de Janeiro (1992), - Sesiunea Specială a Adunării Generale ONU și adoptarea Obiectivelor Mileniului (2000),

Dezvoltarea durabilă-scurt istoric

- Consiliul European de la Goteborg (2001) a adoptat prima strategie a UE privind dezvoltarea durabilă, completată în anul 2002 printr-o nouă dimensiune externă adoptată de Consiliul European de la Barcelona în vederea summitului mondial asupra dezvoltării durabile de Johannesburg (2002).
- Consiliul European a adoptat o nouă SDD globală și ambițioasă destinată unei Europe largite, pornind de la Strategia din 2001.
- Dezvoltarea durabilă în noua strategie a UE are drept scop îmbunătățirea capacității Terrei de a favoriza viața în toată diversitatea sa și de a funcționa pe baza principiilor democrației, egalității între sexe, solidaritate, statul de drept și respectarea drepturilor fundamentale - libertatea și egalitatea de șanse pentru fiecare.
- Examenul strategiei UE în favoarea dezvoltării durabile – SDD- Noua strategie, Uniunea Europeană, 9 iunie 2006, Bruxelles
- Noua strategie vizează ameliorarea continuă a calității vieții și a bunăstării pe Terra a generațiilor actuale și viitoare. În acest sens se promovează o economie dinamică, ocuparea deplină a forței de muncă, un nivel ridicat al educației, protecția sănătății, coeziunea socială și teritorială în așa fel încât să fie asigurată protecția mediului la nivel mondial, în pace și siguranță cu respectarea diversității culturale.

Conceptul de sustenabilitate/ durabilitate

- Definiția care a fost acceptată, pe scară largă, este cea propusă în anul 1987 în Raportul Comisiei pentru Mediu și Dezvoltare, cunoscut sub denumirea de Raportul Brundtland, potrivit căreia dezvoltarea *durabilă (sustenabilă)* este tipul de dezvoltare economică care satisface nevoile generațiilor prezente fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi (World Commission on Environment and Development, 1987, p.43)

Pilonii dezvoltării durabile

- În urma evoluțiilor înregistrate, dezvoltarea durabilă și-a extins aria de cuprindere, de la un pilon, cel de mediu, la alți piloni: cel economic și cel social.
- Conceptul este în continuare în evoluție, ca atare, se vorbește tot mai mult de un al patrulea pilon, cel cultural.
- *Pilonul economic*: se referă la: eficiența economică; profitabilitate pe termen scurt, mediu și lung, la nivelurile micro, mezo și macro; evitarea dezechilibrelor sectoriale care pot afecta producția agricolă și industrială.
- *Pilonul social* are în vedere: bunăstarea tuturor membrilor societății; echitate și justiție socială; incluziune; coeziune și solidaritate socială; sănătate; educație.
- *Pilonul de mediu* vizează menținerea unei baze de resurse naturale stabilă; biodiversitate; evitarea exploatării excesive a resurselor regenerabile ; ecoeficiența; ecoeconomia; ecoinovarea

Principiile dezvoltării durabile în viziunea Băncii Mondiale

- 1. Principiul protecției sănătății oamenilor, animalelor, plantelor, conservarea biodiversității și peisajului natural presupune luarea în considerare a următoarelor aspecte:*
- punerea sub control a fenomenelor și proceselor actuale antropice poluante;
 - modele de producție și consum mai puțin poluante;
 - conservarea ecosistemelor naturale;
 - reconstrucția ecologică a terenurilor degradate de activități economice.

Principiile dezvoltării durabile în viziunea Băncii Mondiale

2. *Principiul eficienței capitalului natural, uman, financiar* ce are în vedere, pentru fiecare componentă, următoarele:
- *Eficiența capitalului natural*: exploatarea resurselor naturale și în interesul generațiilor umane viitoare sau raționalizarea consumului din rezervele naturale;
 - *Eficiența capitalului uman*: ce vizează:
 - - în perspectivă, cheia dezvoltării economice (a culturii, educației, sănătății) ;
 - - durata totală a ciclului de învățământ;
 - - includerea în curricula școlară a disciplinelor care privesc formarea spiritului de întreprinzător, creativitatea, însușirea comportamentelor sociale și ecologice moderne și a principalelor limbi europene.
 - *Eficiența capitalului financiar*: punerea în valoare a capitalului uman și natural pentru a obține maxim de valoare adăugată.
 - *Eficiența capitalului antropic*: punerea în valoare a infrastructurilor realizate în timp.

Principiile dezvoltării durabile în viziunea Băncii Mondiale

3. Principiul echității între generații și în interiorul aceleiași generații se referă la:

- Reducerea decalajelor de nivel de trai între membrii societății, prin combaterea sărăciei;
- Îndreptarea săracilor către activități productive, inclusiv prin resuscitarea interesului pentru profesii, preocupări tradiționale, mai ales în mediul rural;
- Conservarea pădurilor;
- Punerea în valoare a resurselor naturale regenerabile, în detrimentul celor minerale, epuizabile;
- Educarea și instruirea populației, informatizarea școlilor, instituțiilor publice, dirijarea procesului de urbanizare în mediul rural.

Aspecte ale dezvoltării durabile

Sursa: U.S. National Research Council, Policy Division, Board on Sustainable Development, Our Common Journey: A Transition Toward Sustainability

Washington, DC: National Academy Press, 1999.

CE TREBUIE SĂ FIE SUSTENABIL?

NATURA

Pământul
Biodiversitatea
Ecosisteme

SUSȚINEREA VIEȚII

Servicii ale ecosistemelor
Resurse
Mediu

COMUNITATE

Cultură
Grupuri
Locuri

Pentru cât timp?

25 ani

"Acum și în viitor"

Pentru totdeauna

CE TREBUIE DEZVOLTAT?

POPULAȚIA

Rata de supraviețuire
infantilă
Durata vieții
Educație
Echitate
Egalitate de șanse

ECONOMIE

Sănătate
Sectoarele productive
Consumul

SOCIETATE

Instituții
Capital social

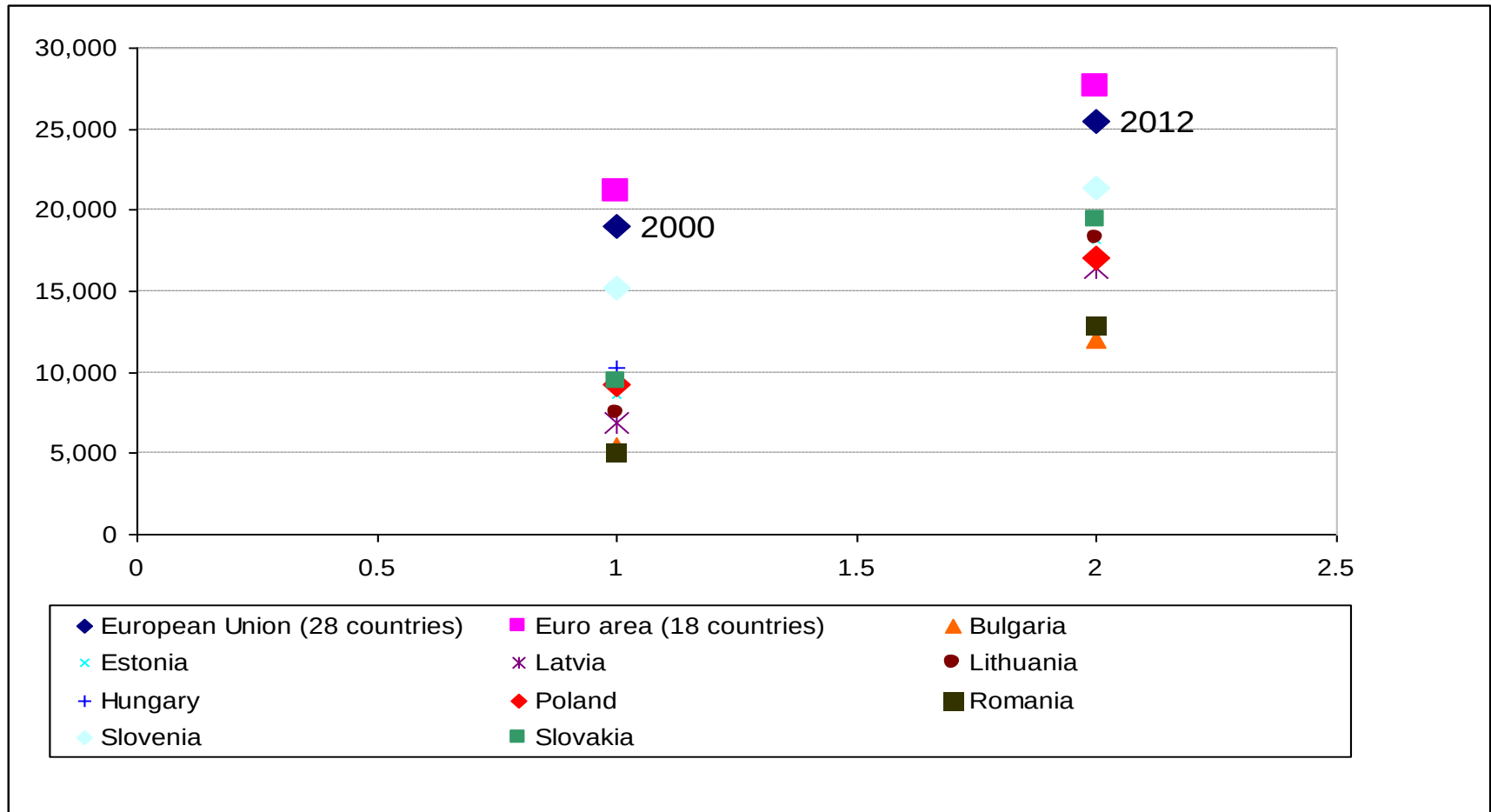
Aspecte privind măsurarea competitivității

- Studiile relevă faptul că *modalitățile de măsurare a competitivității* sunt diferite, funcție de conceptul utilizat, rezultând indicatori economici specifici (Moon și Peery, 1995; Waheeduzzaman și Ryans, 1996; Ben Gardiner, 2003; Durand și Giorno, 2004).
- Ceea ce interesează în final este *mărimea relativă a indicatorilor* (modificarea lor în timp, sau în spațiu) și mai puțin nivelul absolut al indicatorului.

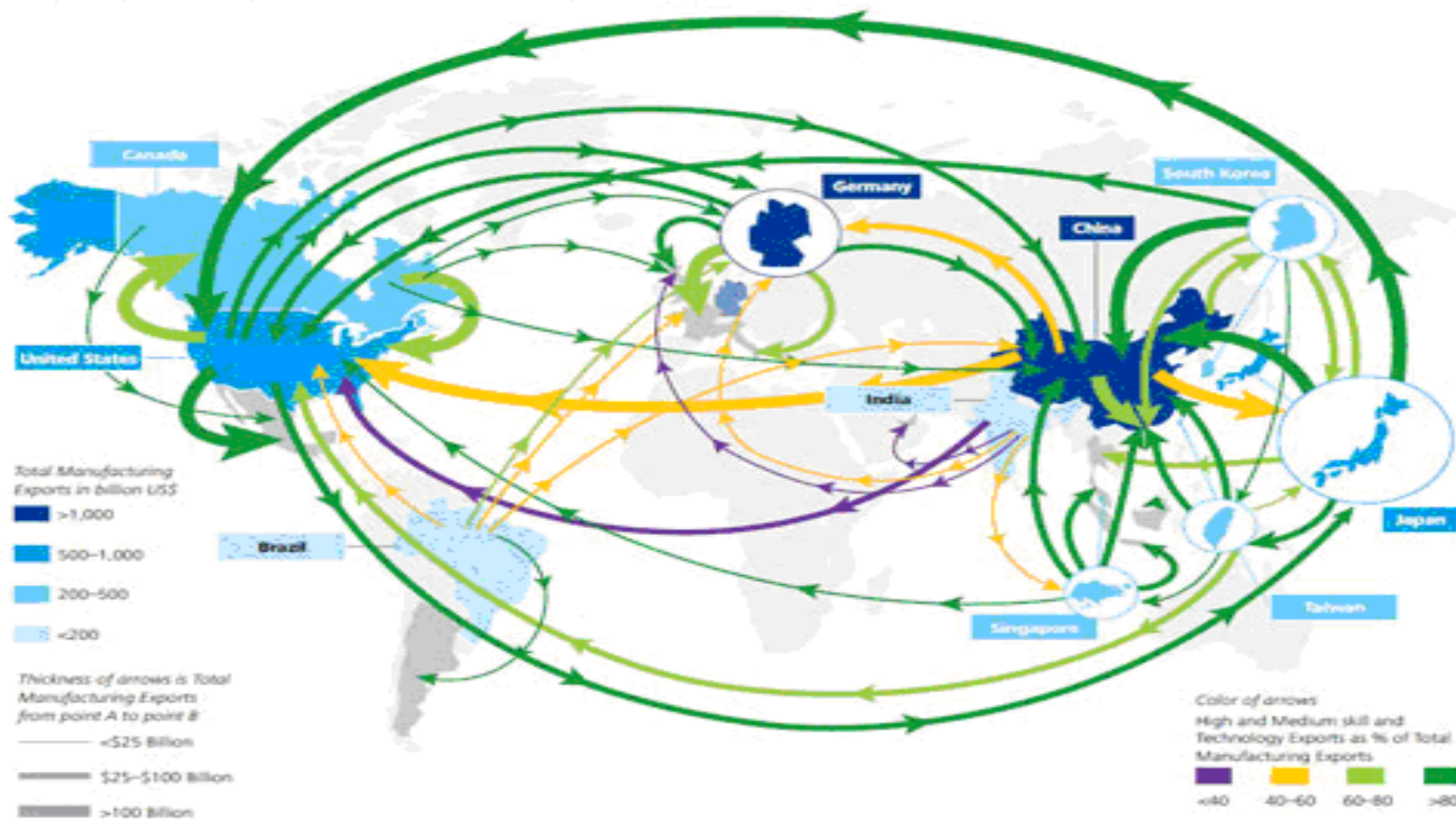
Clase de indicatori

- Indicatori **macroeconomici** (niveluri și tendințe): PIB cu componentele sale la prețurile interne;
- *Indicatori din sfera **schimburilor internaționale*** – exprimă gradul de integrare a țării în circuitele economiei mondiale și evaluează gradul de protecționism sau de deschidere al unei economii: componentele contului curent (exporturi, importuri, transferuri), componentele contului de capital (investiții străine directe, de portofoliu, credite pe termen lung).
- *Indicatori ai **sistemului demografic și al pieței forței de muncă***, cu accent pe oferta de resurse umane, calificarea forței de muncă și pe o serie de indicatori valorici calitativi cum ar fi nivelul calității vieții, gradul de educație, complexitatea sistemului de valori individuale și sociale, setul de preferințe și de motivații.
- *Indicatori ai **eficienței politicilor guvernamentale*** (management la nivel macroeconomic) – se referă la reducerea intervenționismului direct al statului în activitatea la nivel microeconomic și implicarea acestuia în asigurarea unui climat competitiv intern:
- *Indicatori ai **eficienței manageriale la nivel microeconomic***: indicatori fianciari normali, costuri medii cu forța de muncă, diferite tipuri de productivitate (pentru performanțele sectoarelor economice), fiind necesar a se aminti aici și diversele modele matematice prin care se conectează productivitatea cu competitivitatea la nivel de firmă.
- *Indicatori ai **subsistemelor infrastructurale*** – sistemul financiar bancar (costurile și disponibilitatea capitalului financiar, dinamica piețelor de valori mobiliare, eficiența sectorului bancar, dimensiunea gamei de instrumente financiare utilizate, mobilitatea transferurilor de capital financiar); sistemul cercetării-dezvoltării (resursele de cercetare dezvoltare și ponderea acestora în produsul național, capacitatea de organizare a activității tehnologice, nivelul general al mediului cultural științific, nivelul de protecție asigurat proprietății intelectuale, sistemul infrastructurii de bază etc.)

Performanța economică exprimată în PIB real /locuitor la PPP-EU28

Mișcările și nivelul produselor din industria prelucrătoare și de la primele 10 națiuni către principalii lor cinci parteneri de comerț, pe tipuri de produse

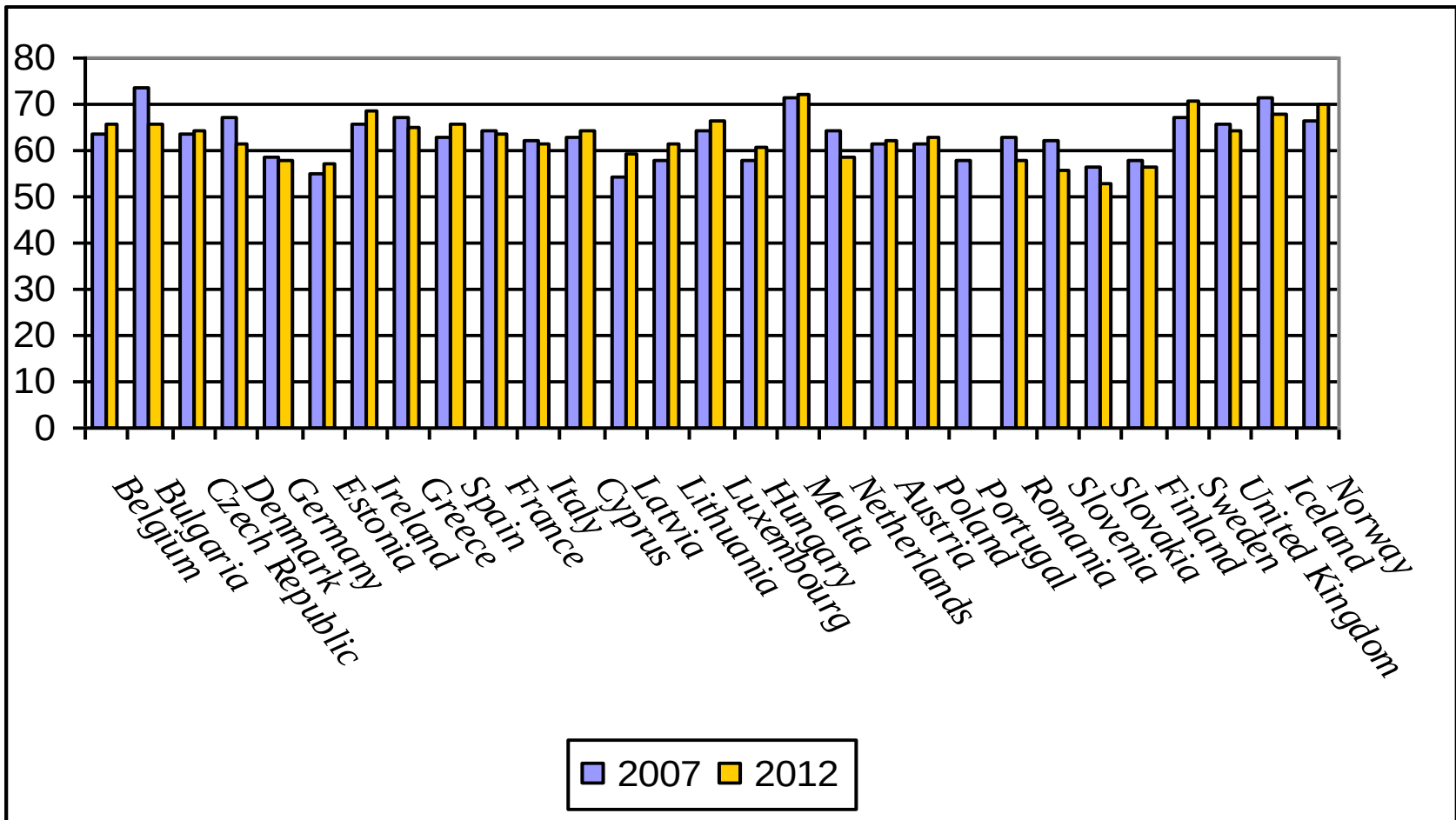

Source: UNCTAD, Institute for Future Industries Limited analysis²⁰¹⁸

Notes:

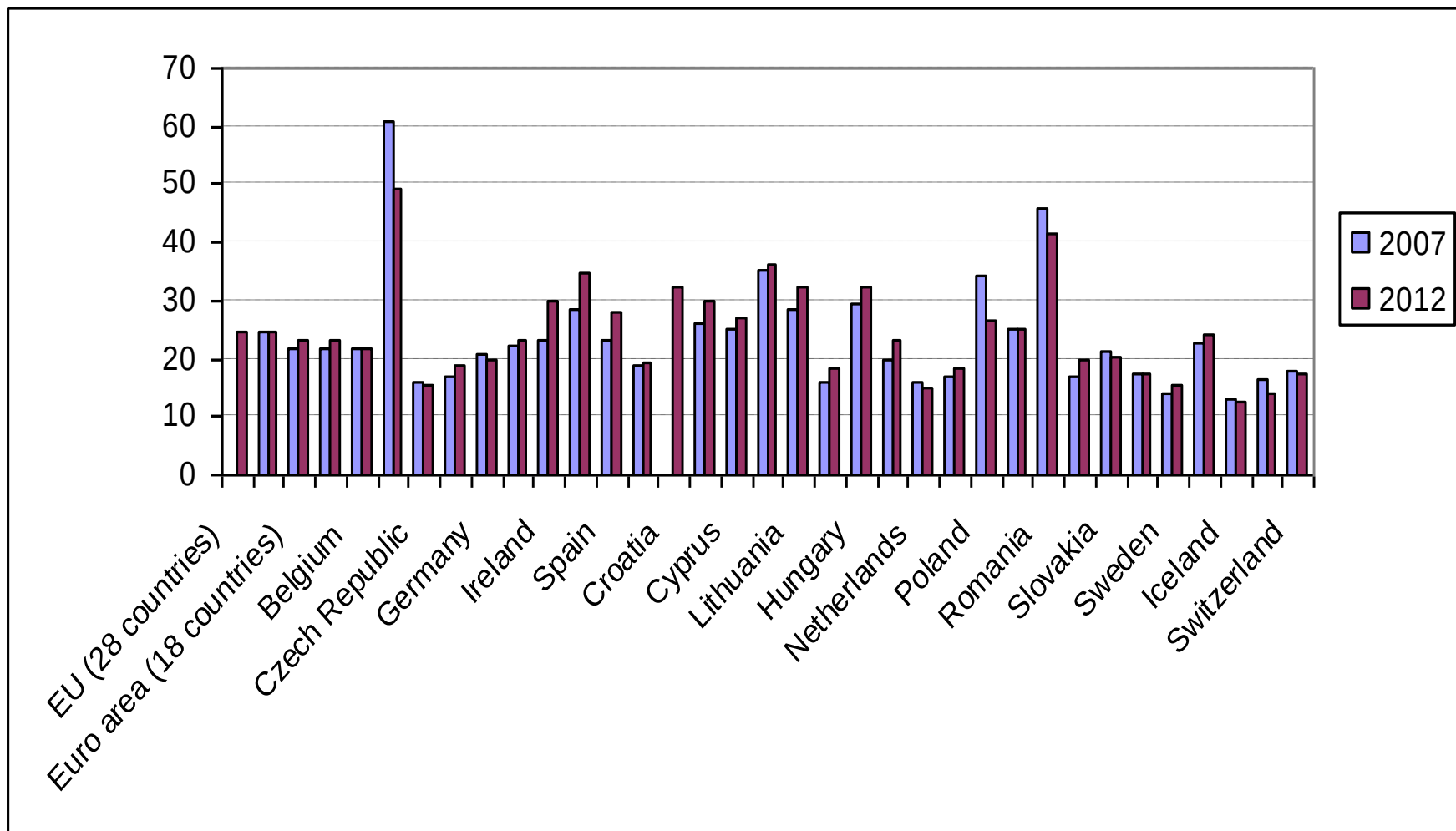
- The classification of goods into different degrees is based on Standard International Trade Classification (SITC) codes, UNCTAD²⁰¹⁸
- Shaded grey countries represent export trade partners of top 10 GMCI competitive nations

Speranța de viață sănătoasă a femeii (ani)

Persoane cu risc de excluziune socială

% din total populație

Opinii privind măsurarea competitivității

- Mulți analiști ai competitivității își focalizează studiile asupra factorilor structurali ce afectează performanțele pe termen lung și tind să se concentreze pe productivitate, inovare și calificare (Fageberg, 1996).
- Criterii necesar a fi satisfăcute de indicatori, conform lui M.Duran și Giorno(2005, p.149-150) :
 - să acopere toate sectoarele expuse competiției;
 - să cuprindă toate piețele deschise competiției;
 - să fie construiți din date care sunt complet comparabile internațional.

Atributele indicatorilor de competitivitate

- Indicatorii care măsoară competitivitatea sunt peste 200 dintre care 95 sunt caracterizați ca indicatori de bază *-key indicators-* așa cum rezultă din Annual Competitiveness Report 2001;
- 11 atribute luate în considerare:
 - performanțele economice,
 - gradul de internaționalizare,
 - capitalul (nivel și structură),
 - nivelul de educație,
 - productivitatea,
 - compensația muncii și costul unitar al forței de muncă;
 - costul întreprinderilor nelucrative;
 - taxele,
 - știința și tehnologia,
 - informatizarea societății, transportul și infrastructura
 - protecția mediului și managementul.

Modelul de competitivitate al World Economic Forum

- Modelul **World Economic Forum** este bazat pe:
 - *Growth Competitiveness Index*- Indicele de creștere a competitivității-nivel macro
 - *Business Competitiveness Index* – Indicele de competitivitate a afacerilor –nivel micro- calitatea companiilor.
 - A fost creat de M.Porter de la Harvard University și introdus pentru prima dată în *Global Competitiveness Report* din anul 2000;
 - A fost înlocuit cu *Global Competitiveness Index* - Noul indice global al competitivității, elaborat de prof. Xavier Sala-i-Martin (A. Lopez-Claros *et al*, “ The Global Competitiveness Index: Identifying the Key Elements of Sustainable Growth”, *Global Competitiveness Report 2006-2007*, World Economic Forum, Geneva, 2006.)

Modelul European

- Factori ce au determinat introducerea unui nou indice:
 - Dezvoltările recente ale cercetării științifice economice,
 - Creșterea importanței dimensiunii internaționale și a numărului de țări incluse în evaluare ;
 - Neincluderea unor factori importanți pentru competitivitatea națională, precum cei capabili să surprindă eficiența pieței forței de muncă (a cărei importanță a fost repusă în discuție de eșecurile Agendei Lisabona datorate rigidităților de pe piața forței de muncă din țările UE), cei referitori la sănătatea publică, infrastructura națională, etc.
- **Modelul european** se bazează pe evidențierea îndeplinirii criteriilor Strategiei Lisabona și Strategiei Europa 2020 și acoperă șase domenii și peste 100 de indicatori :
 - *Baza economică generală*
 - *Utilizarea forței de muncă*
 - *Inovarea și cercetarea*
 - *Reforma economică*
 - *Coeziunea socială*
 - *Mediul ambiant*

Indicele de competitivitate a creșterii

- **Indicele de competitivitate a creșterii** (*Growth Competitiveness Index – GCI*), utilizat pentru evaluarea capacității economiilor țărilor lumii de realizare a creșterii economice durabile pe termen mediu și lung (Global Competitiveness Report 2001-2002, a fost elaborat cu profesorii Jeffrey Sachs și John McArthur)
- Metodologia de determinare a GCI pleacă de la ideea că factorii determinanți ai creșterii economice sunt:
 - calitatea mediului macroeconomic;
 - starea instituțiilor publice;
 - capacitatea tehnologică ;Pentru fiecare dintre aceștia se construiește un indice specific pe baza datelor statistice curente sau a celor obținute pe baza unor chestionare.
- Metodologia prezentată de Forumul Economic Mondial relevă faptul că seriile de date pe țări sunt împărțite în două grupe:
 - grupa țărilor inovatoare - cuprinde țările care au mai mult de 15US patente utile înregistrate la 1 milion de locuitori ;
 - grupa țărilor neinovatoare - cuprinde restul țărilor.

Limite ale *Indicele de competitivitate a creșterii* (Growth Competitiveness Index-GCI)

- Una din limite este legată de asumptia că piața este esențialmente eficientă, când realitatea infirmă această ipoteză și o serie de măsuri promovate în politica economică de Banca Mondială vizează intervenția guvernelor pentru a remedia slăbiciunile pieței.
- Utilizarea produsului intern brut pe locuitor la paritatea puterii de cumpărare nu este exact o măsură a competitivității internaționale deoarece în componența acestei variabile sunt incluse și elemente care nu fac obiectul competiției internaționale (prof.Sanjaya Lall de la Queen Elizabeth House, Oxford, 2001).

Indicele de competitivitate a afacerilor-BCI

- Variabila dependentă folosită pentru dezvoltarea BCI este nivelul PIB/locuitor din anul anterior, ajustat însă la paritatea puterii de cumpărare.
- Acest indicator a fost apoi construit pe baza a doi sub-indicatori: unul dintre ei avea în vedere calitatea mediului intern de afaceri și celălalt se referea la eficiența producției și a strategiilor derulate de companiile naționale.

Evoluția Indicelui Global al competitivității-Ranguri

Țara	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Număr țări analizate	125	131	134	133	139	142	144	148
U.S.	1	1	1	2	4	5	7	5
U.K.	2	9	12	13	12	10	8	10
Danemarca	3	3	3	5	9	8	12	15
Elveția	4	2	2	1	1	1	1	1
Japonia	5	8	9	8	6	9	10	9
China	35	34	30	29	27	26	29	29
Romania	73	70	68	64	67	77	78	76

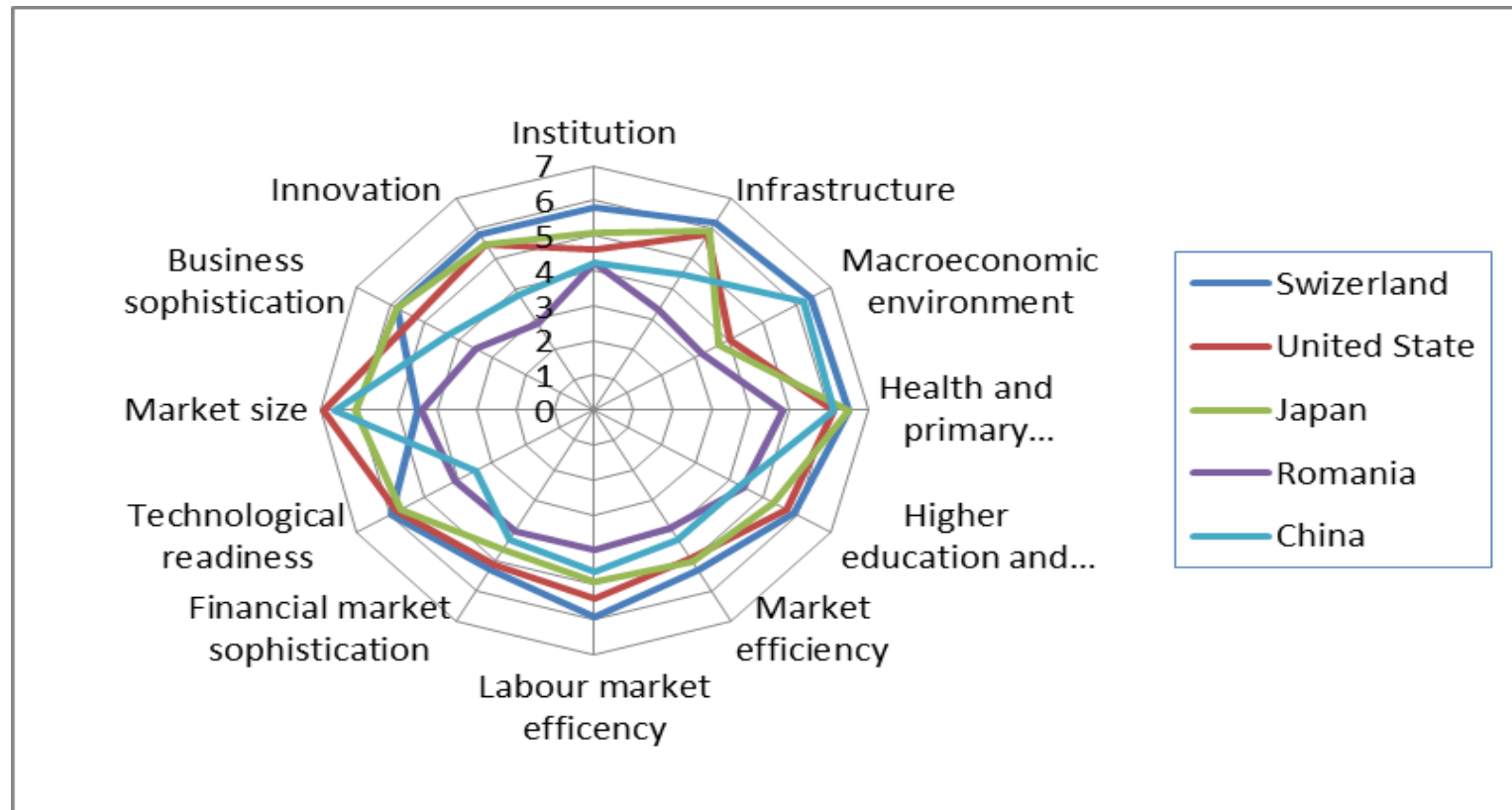
Aspecte relevante

- Volatilitate ridicată explicată prin numărul mare de indicatori luați în considerare;
- Modificare în timp a poziției țărilor, puține reușind să-și păstreze pe o perioadă mai lungă de timp nivelul de competitivitate atins la un moment dat.
- Variațiile între cei doi indici pot fi uneori foarte mari, chiar și de ordinul a peste zece poziții, așa cum este cazul Irlandei, Noii Zeelande

Indicele global de competitivitate din 2005 (din 1999, Rangurile Indicelui de creștere a competitivității și Rangul Indicelui Curent al Competitivității Microeconomice –în paranteză pentru 2000-2002)

Country	1999	2000	2001	2002	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Singapore	1	2 (9)	4 (9)	4 (9)	8	7	5	3	3	2	2
U.S.	2	1 (2)	2 (2)	1 (1)	1	1	1	2	4	5	7
Hong Kong	3	7 (16)	13 (18)	17 (19)	10	12	11	11	11	11	9
Taiwan	4	10 (21)	7 (21)	3 (16)	13	14	17	12	13	13	13
Canada	5	6 (11)	3 (11)	8 (10)	12	13	10	9	10	12	14
Switzerland	6	9 (5)	15 (5)	6 (5)	4	2	2	1	1	1	1
Luxembourg	7	NA	NA	NA	25	25	25	21	20	23	22
U.K.	8	8 (8)	12 (7)	11 (3)	2	9	12	13	12	10	8
Netherlands	9	3 (4)	8 (3)	15 (7)	11	10	8	10	8	7	5
Ireland	10	4 (22)	11 (22)	24 (20)	22	22	22	25	29	29	27
Finland	11	5 (1)	1(1)	2 (2)	6	6	6	6	7	4	3
Australia	12	11 (10)	5 (9)	7 (14)	16	19	18	15	16	20	20
New Zealand	13	19 (19)	10 (20)	16 (22)	21	24	24	20	23	25	23
Japan	14	20 (14)	21 (15)	13 (11)	5	8	9	8	6	9	10
Norway	15	15 (20)	6 (19)	9 (21)	17	16	15	14	14	16	15
Malaysia	16	24 (30)	30 (37)	27 (26)	19	21	21	24	26	21	25
Denmark	17	13 (6)	14 (8)	10 (8)	3	3	3	5	9	8	12
Iceland	18	23 (17)	11 (16)	12 (17)	20	23	20	26	31	30	30
Sweden	19	12 (7)	9 (6)	5 (6)	9	4	4	4	2	3	4
Austria	20	17 (13)	18 (13)	18 (12)	18	15	14	17	18	19	16
Chile	21	27 (26)	27 (29)	20 (31)	27	26	28	30	30	31	33
Korea, Rep	22	28 (27)	23 (28)	21 (23)	23	11	13	19	22	24	19
France	23	21 (15)	20 (12)	30 (15)	15	18	16	16	15	18	21
Belgium	24	16 (12)	19 (14)	25 (13)	24	20	19	18	19	15	17
Germany	25	14 (3)	17 (4)	14 (4)	7	5	7	7	5	6	6
Spain	26	26 (23)	22 (23)	22 (25)	29	29	29	33	42	36	36
Portugal	27	22 (28)	25 (31)	23 (36)	43	38	43	43	46	45	49
Israel	28	18 (18)	24 (17)	19 (18)	14	17	23	27	24	22	26
Mauritius	29	35 (38)	32 (52)	35 (49)	55	57	57	57	55	54	54
Thailand	30	30 (40)	33 (38)	31 (35)	28	28	34	36	38	39	38
Mexico	31	42 (42)	42 (51)	45 (55)	52	49	60	60	66	58	53
China	32	40 (44)	39 (47)	33 (38)	35	34	30	29	27	26	29
Philippines	33	36 (46)	48 (54)	61 (61)	75	67	71	87	85	75	65
Costa Rica	34	37 (43)	35 (50)	43 (39)	68	59	59	55	56	61	57
Italy	35	29 (24)	26 (24)	39 (24)	47	43	49	48	48	43	42
Peru	36	47 (49)	55 (63)	54 (66)	78	80	83	78	73	67	61
Romania	-	-	56 (61)	66 (67)	73	70	68	64	67	77	78
Indonesia	37	43 (47)	64 (55)	67 (64)	54	51	55	54		46	50
Hungary	38	25 (32)	28 (26)	29 (28)	38	44	62	58	52	48	60
Czech Republic	39	31 (34)	37 (35)	40 (34)	31	33	33	31	36	38	39
Jordan	40	46 (35)	45 (44)	47 (53)	46	46	48	50	65	71	64

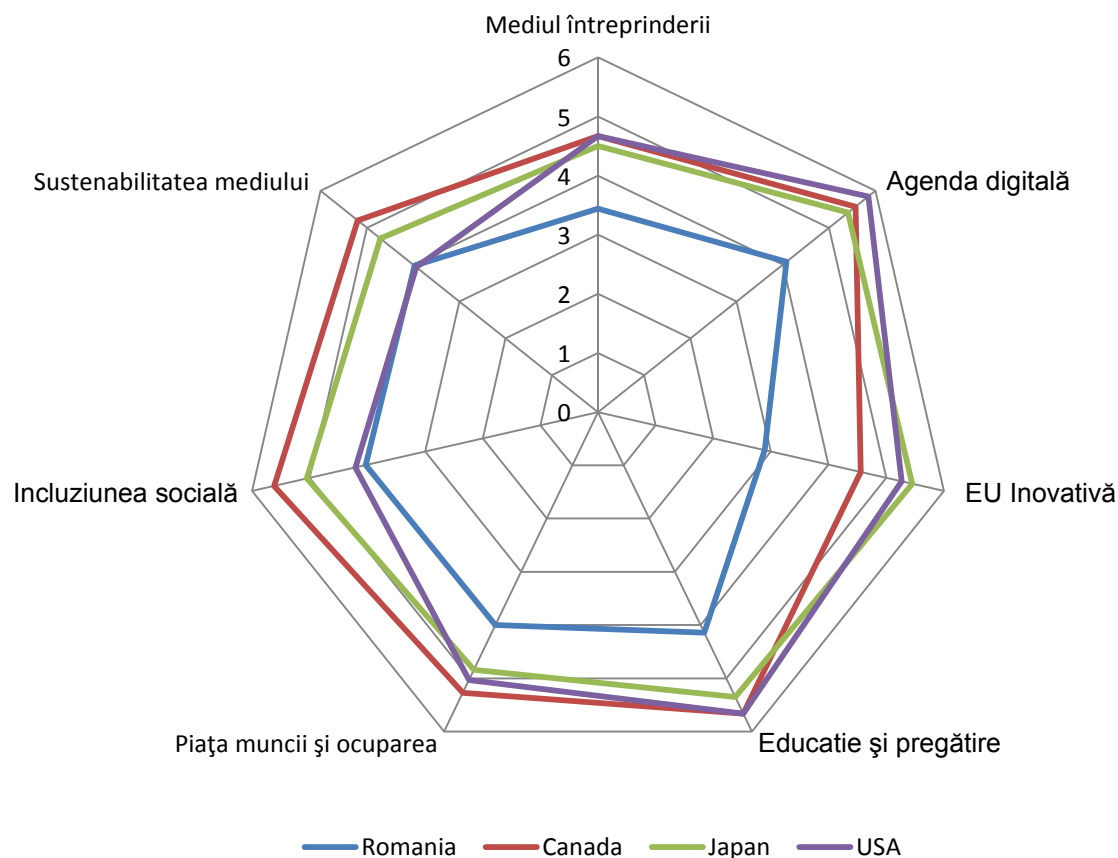
Scorul pentru cei 12 piloni ai competitivității și unele țări în 2012-2013

Data from The Global Competitiveness 2012-2013, World Economic Forum

Scorul pentru cei 7 piloni ai competitivității – modelul

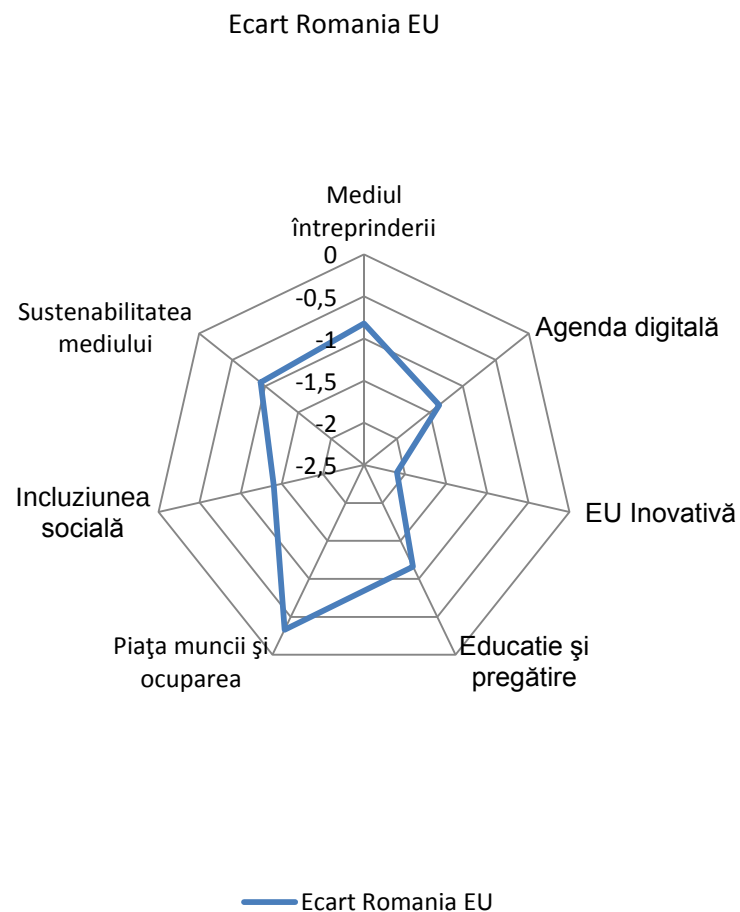
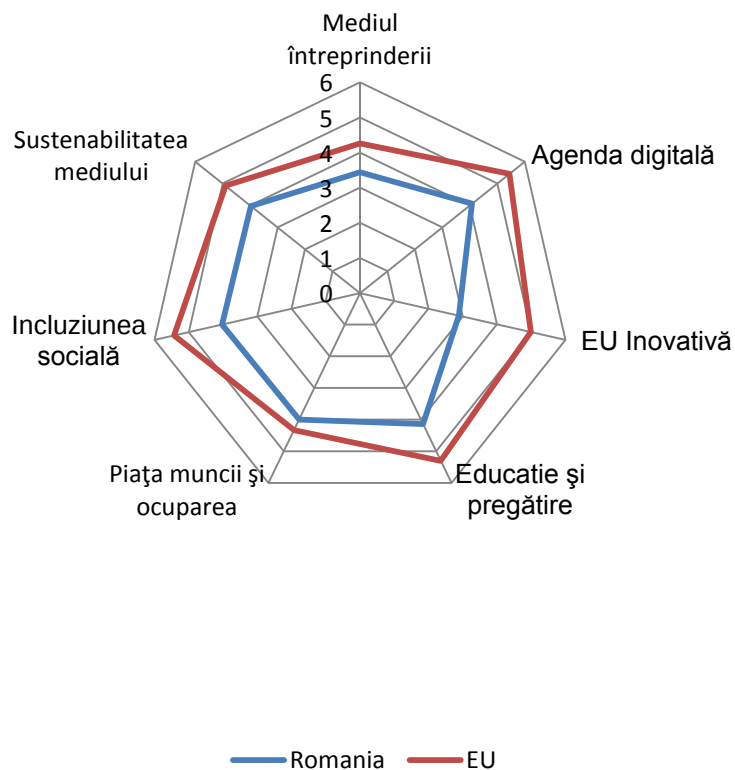
European în 2012

Source: The Europe 2020 Competitiveness Report, World Economic Forum.

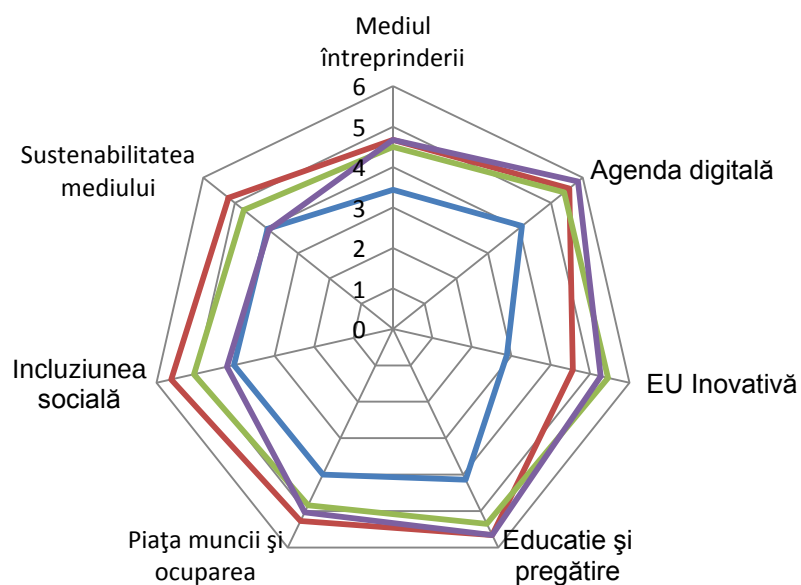
Scorul și ecartul pentru cei 7 piloni ai competitivității în România și UE în 2012

Sursa: prelucrări după Europe 2020 The Competitiveness Report

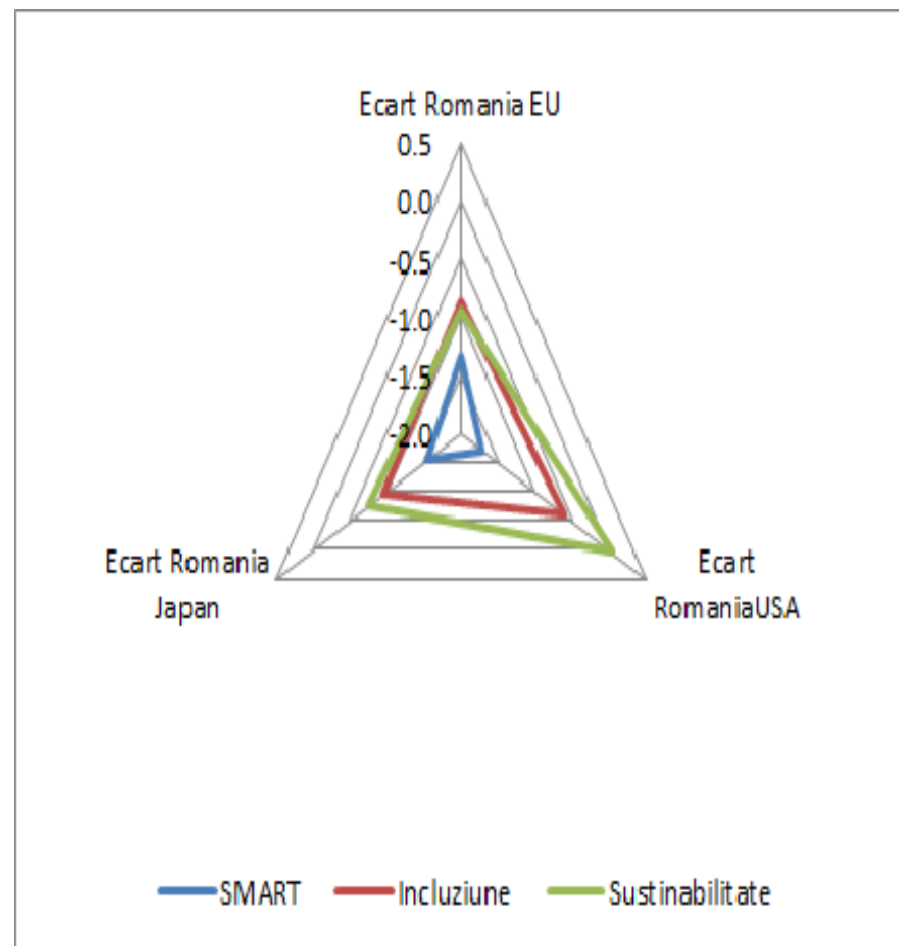

Ecarterul și scorul pentru trei subindici ai competitivității în România și alte țări

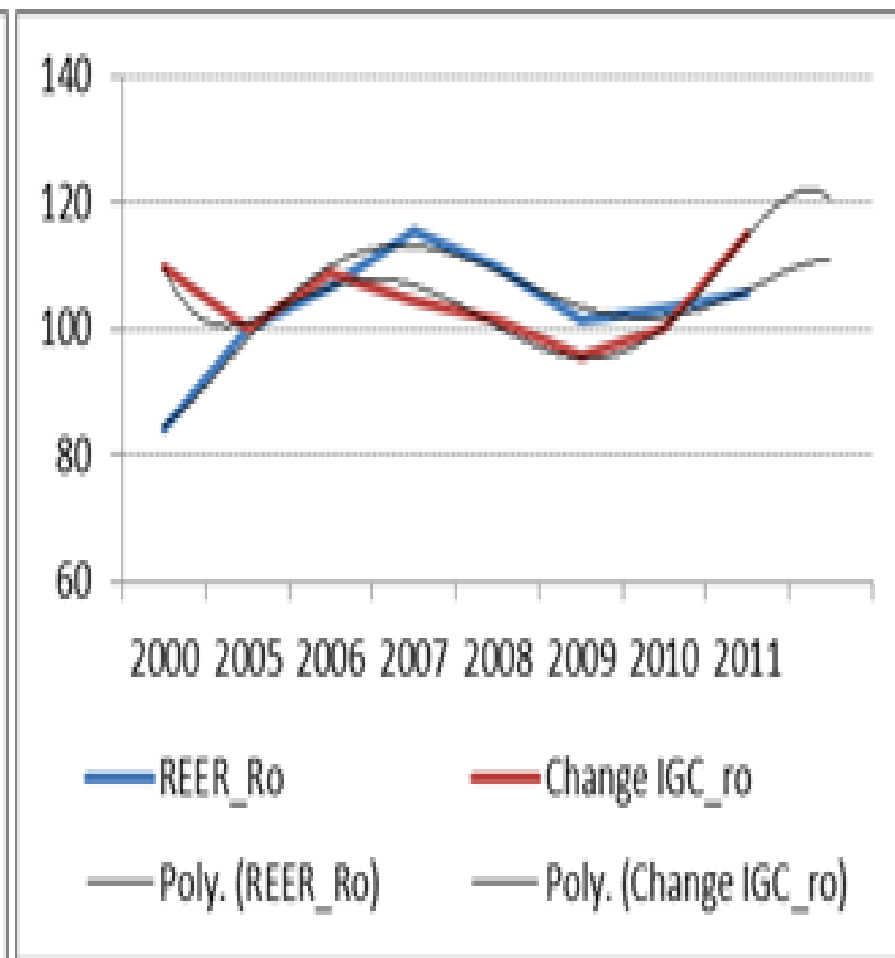
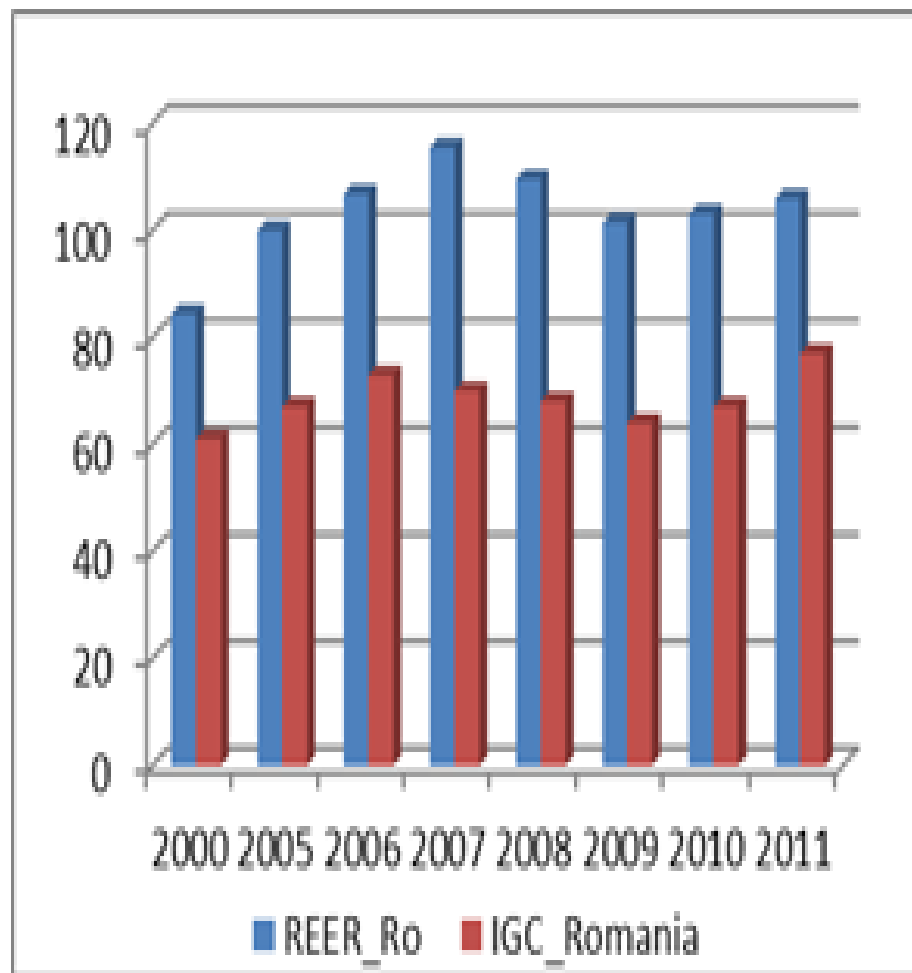
Sursa: prelucrări după Europe 2020 The Competitiveness Report

— România — Canada — Japonia — SUA

Comparație privind tendința competitivității exprimată prin modificarea IGC_R și a REER în România (2005=100)

Matricea putere – performanță economică Mereuță C

Putere economică						
A ⁺			•			
A			•			
B	•	•		x	x	
C			x			
C ⁻			x			
	C ⁻	C	B	A	A ⁺	Performanță economică

• x – situație favorabilă

• – situație defavorabilă

Interpretarea matricei

- *Cadranul I* – țări cu putere economică redusă sau foarte redusă și performanță economică slabă sau foarte slabă-Aceste țări trebuie să-și propună depășirea condiției, adică creșterea nivelului de performanță economică.
- *Cadranul II* – țări cu putere economică redusă sau foarte redusă și performanță economică bună sau foarte bună
- *Cadranul III* – țări cu putere economică mare sau foarte mare și performanță economică bună sau foarte bună- care atestă existența situațiilor consolidate în care puterile economice mari sau foarte mari au performanțe economice bune sau foarte bune
- *Cadranul IV* – țări cu putere economică mare sau foarte mare și performanță economică slabă sau foarte slabă-O situație deosebită o prezintă țările în care diferența dintre puterea economică și performanța economică depășește 1 clasă. Statele care se încadrează în aceste situații pot constitui amenințări semnificative referitoare la performanța globală a UE-27.
- *Cadranul V* – țări cu putere economică medie sau performanță economică medie și performanță economică sau putere economică din alte cadrane.

Încadrarea statelor Uniunii Europene în matricea putere economică – performanță economică în anul 2009.

- Sursa: Model de analiză comparativă a principalilor indici de performanță economică și socială ai țărilor Uniunii Europene, Autor: Mereuță Cezar, 2012, Caiete de studii nr.25/2012, Centrul de Modelare

Putere economică ↑			Marea Britanie, Italia, Spania		Germania, Franța	
A ⁺						
A		Polonia		Olanda, Belgia	Suedia, Austria,	
B	România, Grecia	Ungaria, Portugalia	Cehia	Finlanda, Irlanda	Danemarca	
C		Slovacia, Bulgaria	Slovenia,		Luxemburg	
C ⁻	Letonia, Lituania	Estonia	Malta, Cipru			
	C ⁻	C	B	A	A ⁺	Performanță economică →

Concluziile autorului:

- a. Două state ale Uniunii Europene – **Germania și Franța** sunt încadrate în clasa A⁺ la ambele coordonate: putere economică și performanță economică.
 - b. În zona III mai sunt prezente: Suedia (liderul de performanță), Austria, Olanda, și Belgia.
 - c. *Luxemburg este singura țară cu mică putere economică cu performanță economică de clasa A⁺. Este cea mai mare diferență de clasă din Uniunea Europeană. Această situație explică de ce Luxemburgul are cea mai mare valoare a PIB/locuitor din Uniunea Europeană.*
 - d. Trei țări cu foarte mare putere economică au performanță economică la o diferență mai mare de o clasă (A⁺ - B): Italia, Spania, și Marea Britanie.
 - e. Două țări prezintă probleme deosebite vizând diferența dintre puterea economică și performanța economică (B – C⁻): România și Grecia. Situația era gravă întrucât performanța economică era foarte slabă.
- ❖ Considerăm că matricea putere economică – performanță economică constituie un instrument metodologic consistent de monitorizare a unor discontinuități semnificative în dezvoltarea statelor Uniunii Europene.

Indicatori ai dezvoltării durabile- IDD

- 1996 - Comisia Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Sustenabilă propune o listă cu 134 de indicatori pentru a fi testați în anumite țări (definiți în conformitate cu principiile și orientările de politică ale Agendei 21).
 - 1997 - Eurostat pornind de la lista Națiunilor Unite a realizat studiul-pilot - „Indicatori ai dezvoltării sustenabile”- utilizând un număr de 46 de indicatori.
 - În urma fazei internaționale de testare, Departamentul Națiunilor Unite pentru Activități Economice și Sociale a optat pentru o revizuire a listei, fiind ales un set mai restrâns de indicatori (59), dar mai orientați spre politici, pe baza căreia Eurostat a publicat o nouă listă, de 63 de indicatori.
- Acțiunile strategiei privind dezvoltarea sustenabilă ar trebui să se focalizeze pe:
- limitarea schimbărilor climatice și creșterea utilizării energiilor curate,
 - acțiuni prin care să se facă față amențărilor la adresa sănătății publice,
 - administrarea mai responsabilă a resurselor naturale,
 - îmbunătățirea sistemului de transport și a administrării terenurilor,
 - combaterea sărăciei și excluderii sociale,
 - acțiuni prin care să se facă față implicațiilor economice și sociale ale unei societăți în curs de îmbătrânire.

Dimensiunea externă a DD

- Consiliul de la Barcelona din anul 2002 a adăugat o dimensiune externă strategiei, mandatând Uniunea Europeană să-și asume un rol conducător în realizarea dezvoltării sustenabile globale, punându-se accentul pe trei mari obiective:
 - să facă să lucreze globalizarea-comerțul în folosul dezvoltării sustenabile,
 - lupta împotriva sărăciei și promovarea dezvoltării sociale,
 - managementul sustenabil al resurselor naturale și de mediu.
- Consiliul de la Bruxelles din martie 2003 s-a angajat să traducă în acțiuni concrete angajamentele cuprinse în Declarația de la Johannesburg din anul 2002, principalele elemente în plus față de cele deja introduse în planurile uniunii referindu-se la sustenabilitatea producției și consumului și la responsabilitatea și participarea corporațiilor.

Obiective, Principii ale SDD

Obiective - cheie

Protecția mediului

Echitate socială și coeziune

Prosperitatea economică

Asumarea unor noi responsabilități internaționale.

Principii directoare

1. Promovarea și protecția drepturilor fundamentale

2. Solidaritatea intra și intergenerațională

3. O societate deschisă și democratică

4. Atragerea participării cetățenilor la luarea deciziilor

5. Participarea întreprinderilor și a partenerilor sociali

6. Coerența politicilor și a guvernării
Integrarea politicilor.

7. Cea mai bună exploatare a cunoștințelor disponibile.

8. Integrarea politicilor

9. Principii de precauție.

10. Principiu poluatorul plătește.

Dimensiunea tematică a IDD

- **Dezvoltarea economică.** Subteme: investiții, competitivitate, ocupare,
- **Sărăcia și excluderea socială.** Subteme: sărăcia pecuniară, accesul la piața forței de muncă, alte aspecte ale excluderii sociale,
- **Îmbătrânirea societății.** Subteme: pensii adecvate, modificările demografice, sustenabilitatea finanțelor publice,
- **Sănătatea publică.** Subteme: protecția sănătății umane și stiluri de viață, siguranța și calitatea alimentației, managementul substanțelor chimice periculoase, riscuri pentru sănătate datorate condițiilor de mediu,
- **Schimbările climatice și energia.** Subteme: schimbări climatice, energie,
- **Modele de producție și consum.** Subteme: ecoeficiență, modele de consum, agricultură, responsabilitatea socială a corporațiilor,
- **Managementul resurselor naturii.** Subteme: ecosisteme marine, resurse de apă dulce, utilizarea terenurilor,
- **Transporturile.** Subteme: creșterea transporturilor, impactul social și de mediu al transporturilor,
- **Buna guvernare.** Subteme: coerența politicilor, participarea publică,
- **Parteneriatul global.** Subteme: finanțare pentru dezvoltare sustenabilă, globalizarea comerțului, managementul resurselor.

Caracteristici și grupări ale IDD 1-10 arii tematice

Nivel	Arie tematică/subtemă	Alte sisteme de IDD în care este utilizat
	1. Dezvoltarea economică	
1	<i>Rata de creștere a PIB pe locuitor (PIB/locuitor)</i>	CSD
2	<i>Investițiile ca % din PIB, pe sectoare instituționale</i>	CSD, SI
3	<i>Rata reală de creștere a PIB</i>	OECD, SI
3	<i>PIB/locuitor la PPP standard</i>	SI
3	<i>Detalierea regională a PIB/locuitor</i>	OECD
3	<i>Cheltuielile totale pentru consum ca % din PIB (Cheltuieli de consum)</i>	EEA
3	<i>Venitul național net ca % din PIB</i>	
3	<i>Rata inflației</i>	OECD, SI
3	<i>Economiile nete ca % din PIB, pe sectoare instituționale (economii)</i>	OECD
2	<i>Productivitatea muncii pe ora lucrată (productivitatea muncii)</i>	OECD, SI
2	<i>Competitivitatea internațională a prețurilor – cursul real de schimb efectiv – (competitivitatea internațională a prețurilor)</i>	OECD
3	<i>Creșterea costului unitar al forței de muncă, per total și pentru industrie (costul unitar al forței de muncă)</i>	SI
3	<i>Educația pe tot parcursul vieții</i>	SI
3	<i>Cifra de afaceri de pe urma inovării, ca % din cifra de afaceri totală, pe sectoare economice</i>	
3	<i>Cheltuieli totale cu C&D ca % din PIB (cheltuieli pentru C&D)</i>	CSD, OECD, SI
3	<i>Cheltuieli publice pentru educație ca % din PIB</i>	SI
2	Rata ocupării totale (ocupare)	ECHI, OECD, SI
3	Creșterea ocupării totale	SI
3	Rata totală a șomajului, pe sexe, grupe de vârstă și nivel de educație (șomaj)	CSD, MDG, OECD, SI
3	Detalierea regională a ratei șomajului	OECD, (Laeken), (SI)

	2. Sărăcia și excluderea socială	
	1.Rata riscului de sărăcie după efectuarea transferurilor sociale (riscul de sărăcie)	ECHI, Laeken, SI, (CSD), (MDG)
2	Rata riscului persistent de sărăcie (riscul persistent de sărăcie)	Laeken, SI
3	Rata riscului de sărăcie, pe sexe, grupe de vârstă, nivel de educație și tip de gospodării	Laeken, SI
3	Decalajul riscului de sărăcie relativ	Laeken, (MDG)
3	Inegalitatea distribuției veniturilor – raportul ponderii cvintilelor de venit (distribuția veniturilor)	Laken, SI, (CSD)
3	<i>Mobilitatea sărăciei</i>	
2	Șomajul total pe termen lung (șomajul pe termen lung)	Laeken, OECD, SI
3	Decalajul de câștiguri între sexe în formă neajustată (decalaj de câștiguri între sexe)	CSD, SI
3	Rata șomajului pe termen foarte lung	Laeken
3	Persoane care locuiesc în gospodării fără locuri de muncă (gospodării fără locuri de muncă)	Laeken, SI
3	Rata riscului de sărăcie după efectuarea transferurilor social, după cea mai frecventă activitate	Laeken
2	Abandonuri școlare timpurii	Laeken, SI, (CSD), (MDG)
3	Persoane cu nivel de educație redus, pe grupe de vârstă (persoane cu nivel de educație redus)	Laeken, CSD, (MDG)
3	<i>Condiții de locuit adecvate</i>	SPC, (WHO)

	3. Îmbătrânirea societății	
1	Raportul actual de dependență al vârstnicilor și proiecția acestuia (raportul de dependență al vârstnicilor)	SPC
2	<i>Raportul de înlocuire teoretic proiectat</i>	
2	Raportul dintre venitul gospodăriilor median echivalat al persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste și venitul gospodăriilor median echivalat al persoanelor în vârstă de sub 65 de ani (raportul venitului median relativ)	SPC
3	Rata riscului de sărăcie a persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste (riscul sărăciei persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste)	SPC
2	Speranța de viață la 65 de ani, pe sexe (speranța de viață la 65 de ani)	ECHI, SPC
3	Rata totală de fertilitate (rata de fertilitate)	ECHI
3	Migrația internă netă, pe principalele grupe de vârstă (migrația internă)	OECD
2	Datoria guvernamentală generală consolidată brută, ca % din PIB (datoria guvernamentală)	CSD, OECD, SI
3	Cheltuielile pentru pensiile publice și private actuale și proiectate, ca % din PIB (cheltuieli pentru pensii)	SPC
3	Rata totală a ocupării, pe grupe de vârstă (rata ocupării, pe grupe de vârstă)	ECHI, SPC
3	Vârsta medie de ieșire de pe piața muncii	SI, SPC
3	Cheltuielile publice pentru îngrijirea persoanelor vârstnice, curente și proiectate, ca % din PIB (cheltuieli pentru îngrijirea vârstnicilor)	(SPC)

	4. Sănătatea publică	
1	Ani de viață sănătoasă la naștere, pe sexe (ani de viață sănătoasă)	ECHI, SI, (CSD), (OECD)
2	Procent de populație obeză, pe grupe de vârstă (populație obeză)	ECHI, (OECD)
2	Rezistență la antibiotice – streptococi patogeni pulmonari (rezistența la antibiotice)	
3	Ani de viață sănătoasă la 65 de ani, pe sexe	ECHI
3	Cheltuielile pentru sănătate, ca % din PIB	ECHI, OECD
3	Rata de incidență a cancerului, pe sexe și pe tip (incidența cancerului)	ECHI
3	Rata de mortalitate prin suicid, pe sexe și pe grupe de vârstă (rata de mortalitate prin suicid)	ECHI
3	Procentajul de fumători activi, pe sexe și pe grupe de vârstă (fumători activi)	ECHI
3	<i>Locuri de muncă cu nivel înalt al disconfortului/stresului</i>	
3	Accidente de muncă serioase	SI
2	<i>Mortalitate datorată bolilor infecțioase induse de alimente</i>	
2	Rata incidenței salmonelozei la indivizii umani (incidența salmonelozei)	
3	<i>Dioxină și PCB în alimente și nutrețuri</i>	
3	<i>Metale grele, îndeosebi mercur, în pești și moluște</i>	
3	<i>Reziduuri de pesticide în alimente</i>	
2	<i>Indicele consumului aparent de substanțe chimice, pe clase de toxicitate</i>	
2	Indicele producției de substanțe chimice, pe clase de toxicitate (producția de substanțe chimice toxice)	
2	<i>Expunerea populației la poluarea atmosferică cu particule</i>	SI, (EEA), (WHO)
3	<i>Expunerea populației la poluarea atmosferică cu ozon</i>	SI, (EEA), (WHO)
3	Proporția populației care trăiește în gospodării care consideră că sunt afectate de zgomot și poluare (populație afectată de zgomot și poluare)	(WHO)
3	<i>Daunele bănești datorate poluării atmosferice, ca % din PIB</i>	

	5. Schimbările climatice și energia	
	1. Emisiile totale de gaze cu efect de seră (emisii de gaze cu efect de seră)	CSD, SI, (OECD)
2	Emisiile de gaze cu efect de seră, pe sectoare	
3	Intensitatea în bioxid de carbon a consumului de energie	
3	<i>Bioxidul de carbon înlăturat de colectoare</i>	
1	Consumul domestic brut de energie, pe tipuri de combustibili	EEA
2	Intensitatea energetică a economiei	CSD, EEA, MDG, SI
2	Consumul final de energie pe sectoare (consum final de energie)	EEA, (MDG)
2	Producția brută de energie electrică pe tipuri de combustibili utilizați în centralele electrice (producția brută de energie electrică)	OECD
3	Pondereea energiei regenerabile, pe surse (energie regenerabilă)	CSD, EEA, IRENA, OECD, SI
3	Producția de energie termică și electrică combinată ca procent din producția brută de energie electrică	(EEA)
3	Intensitatea energetică a industriei prelucrătoare	
3	Consumul de biocombustibili, ca % din consumul total de combustibili pentru transport (consumul de biocombustibili)	(EEA)
3	<i>Costurile externe ale utilizării energiei</i>	
3	Veniturile din impozitele pe energie în prețuri constante și consum de energie	
3	Deșeuri radioactive cu nivel de radioactivitate mare și combustibil nuclear uzat care așteaptă depozitarea permanentă	CSD

	6. Modele de producție și consum	
	<i>1. Consumul material total și PIB, în prețuri constante</i>	(CSD)
1	Consumul material autohton și PIB, în prețuri constante (consum material autohton)	(CSD)
2	Emisiile de substanțe acidifiante și precursori ai ozonului și PIB, pe surse sectoriale (emisii de substanțe acidifiante și precursori ai ozonului)	EEA, WHO
2	<i>Producția de deșeuri a tuturor activităților economice și gospodăriilor</i>	CSD, (EEA), (SI)
2	Deșeuri urbane colectate pe cap de locuitor (deșeuri urbane colectate)	EEA, SI, (CSD), (OECD)
3	Componentele consumului material autohton	(CSD)
3	Consumul material autohton, pe tipuri de materiale	(CSD)
3	Tratarea deșeurilor urbane, pe tipuri de metode de tratare (tratarea deșeurilor urbane)	CSD, SI, (EEA)
3	<i>Producția de deșeuri periculoase, pe activități economice</i>	CSD
2	Consumul de energie electrică pe locuință pentru iluminat și funcționarea aparatelor de uz casnic (consumul de energie electrică al gospodăriilor)	
2	<i>Achizițiile publice ecologice („verzi”)</i>	
3	Numărul și dimensiunea gospodăriilor (compoziția gospodăriilor)	
3	Consumul de carne pe locuitor	FAO
3	<i>Ponderea consumului de produse cu etichetă ecologică UE sau națională</i>	
2	Ponderea suprafețelor care primesc sprijin agro-de mediu în total suprafață agricolă utilizată (suprafețe care primesc sprijin agro-de mediu de la UE)	IRENA
2	Indicele de densitate a șeptelului (densitatea șeptelului)	IRENA
3	Surplusul de azot	IRENA, (EEA), (OECD)
3	Ponderea suprafețelor ocupate de fermele ecologice în total suprafață agricolă utilizată (agricultură ecologică)	IRENA, EEA
3	<i>Utilizarea pesticidelor selecționate</i>	CSD, (IRENA), (FAO)
3	<i>Ponderea producției industriale a întreprinderilor cu un sistem oficial de management sustenabil</i>	
3	Întreprinderi cu un sistem de management al mediului (sisteme de management al mediului)	
3	<i>Finanțarea etică</i>	
3	Acordarea de etichete ecologice, pe țări și grupe de produse (eco-etichetele)	

	7. Managementul resurselor naturii	
1	<i>Indicele biodiversității</i>	
1	Tendențele populațiilor de păsări de pe terenurile de fermă (păsări pe terenuri de fermă)	SI, IRENA
1	Capturi de pește în afara limitelor „sigure din punct de vedere biologic” (capturi de pește)	SI, (CSD), (EEA)
2	<i>Suficiente propuneri ale statelor membre privind ariile protejate în conformitate cu directivele privind habitatul</i>	SI, (CSD), (EEA), (IRENA), (MDG)
3	<i>Modificarea statutului speciilor protejate și/sau amenințate</i>	EEA, (CSD), (IRENA)
2	<i>Tendențe ale biomasei prolife de specii de pește selecționate</i>	
3	<i>Capacități și cote efective de pescuit, pe zone de pescuit specifice</i>	(EEA)
3	<i>Dimensiunea flotei de pescuit (flota de pescuit)</i>	EEA
3	<i>Sprijinul structural acordat zonelor de pescuit și procentul alocat pentru promovarea practicilor de pescuit prietenoase față de mediu</i>	
2	<i>Extracția de apă din pânza freatică, ca procent din resursele de apă din pânza freatică disponibile (extracție din pânza freatică)</i>	IRENA, CSD
3	<i>Populația conectată la sisteme de tratare a apei uzate (sisteme de tratare a apei uzate)</i>	EEA, (MDG), (WHO)
3	<i>Emisiile de materii organice ca oxigen „cheltuit” biochimic în cazul râurilor</i>	CSD
3	<i>Indicele riscului substanțelor chimice toxice pentru mediul acvatic</i>	
2	<i>Modificarea utilizării terenurilor, pe categorii</i>	IRENA, (EEA)
2	<i>Suprafața cu construcții ca procent din suprafața totală de teren (suprafața cu construcții)</i>	CSD, (EEA)
2	<i>Excesul de încărcături critice de substanțe acidifiante și azot în arii naturale sensibile</i>	
3	<i>Procent din suprafața totală de teren cu risc de eroziune a solului</i>	IRENA
3	<i>Procent din suprafața totală de teren cu risc de contaminare a solului</i>	IRENA, (EEA)
3	<i>Procent de arbori din păduri afectați de defoliere (defoliere)</i>	MCPFE
3	<i>Fragmentarea habitatelor datorită transportului</i>	TERM

	9. Buna guvernare	
1	Nivelul încrederii cetățenilor în instituțiile UE (încrederea cetățenilor în instituțiile UE)	
2	<i>Proporția de subvenții dăunătoare mediului</i>	
2	Număr de cazuri de încălcare a legii aduse în fața Curții de justiție, pe domenii de politică (cazuri de încălcare a legii)	
2	<i>Costuri administrative impuse de legislație</i>	
3	<i>Ponderea propunerilor majore în activitatea legislativă a Comisiei pentru care s-a efectuat un studiu de evaluare a impactului</i>	
3	Transpunerea legislației comunitare, pe domenii de politică (transpunerea legislației comunitare)	
2	Participarea la vot la alegerile naționale parlamentare	
2	<i>Răspunsul la consultările publicului pe internet ale Comisiei Europene</i>	
3	Participarea la vot la alegerile parlamentare europene, <i>pe sexe, grupe de vârstă și nivel de educație</i>	
3	Disponibilitatea online a guvernării electronice	SI
3	Utilizarea guvernării electronice de către indivizi	SI

	10. Parteneriatul global	
1	Asistența oficială pentru dezvoltare (AOD) ca % din venitul național net (asistența oficială pentru dezvoltare)	CSD, MDG, OECD
2	Importurile UE din țările în curs de dezvoltare (total și produse agricole) și sprijin bugetar pentru agricultură (importurile UE din țările în curs de dezvoltare)	(MDG), (OECD)
2	Vânzările de produse selecționate etichetate „fair trade” (comerț corect)	
3	Importurile totale ale UE din țările în curs de dezvoltare, pe grupe de venituri (importurile UE din țările în curs de dezvoltare)	(OECD)
3	Importurile totale ale UE din țările în curs de dezvoltare, pe grupe de produse (importurile UE din țările în curs de dezvoltare)	
2	AOD bilaterale, pe categorii (AOD bilaterale)	MDG
3	Finanțarea totală de la UE pentru dezvoltare, pe tipuri (finanțare pentru dezvoltare)	
3	Accesul la transportul public	(OECD)
3	AOD și ISD către țările în curs de dezvoltare, pe grupe de venituri și zonă geografică	MDG
3	AOD pe locuitor, în țările UE donatoare și țările primitoare (AOD/locuitor)	
2	Importul UE de materiale din țările în curs de dezvoltare, pe grupe de produse (importul UE de materiale)	
3	<i>Contribuția mecanismului de dezvoltare „curată” (MDC) la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în țările în curs de dezvoltare</i>	
3	Emisiile de bioxid de carbon pe locuitor în UE și în țările în curs de dezvoltare	MDG

Abordări referitoare la indicatorii de dezvoltare sustenabilă

- **Dezvoltarea unui indice unic, compozit** – implică selectarea unui număr de componente diferite și combinarea acestora într-o singură unitate, avantajul evident fiind acela că se poate observa în mod direct dacă indicatorul se îmbunătățește sau din contră de la o perioadă la alta.
 - Exemplele de indici unici întâlniți în lucrările referitoare la dezvoltarea sustenabilă includ „indicele dezvoltării umane” utilizat de ONU, „indicele bună-stării” utilizat de World Conservation Union, „indicele de stabilitate a mediului” utilizat de World Economic Forum, „indicele planetei vii”, utilizat de World-Wide Fund for Nature, etc. Totuși, acești indici nu au fost dezvoltați ca indici comprehensivi ai dezvoltării sustenabile.
 - Banca Mondială a dezvoltat măsuri ale modificărilor în activele pe locuitor și al echivalentului de flux al acestora – „economii autentice” – pentru un număr mare de țări, iar „familia de indici de sustenabilitate Dow Jones”, care se publică zilnic și se referă la corporațiile individuale poate fi de asemenea considerată ca un indice compozit de sustenabilitate.

Abordări referitoare la indicatorii de dezvoltare sustenabilă

- **Dezvoltarea unui set de indicatori** – chiar dacă unele țări au întreprins eforturi în direcția dezvoltării unui indice singular de sustenabilitate (d.ex. Olanda și Danemarca), toate țările utilizează seturi de indicatori de sustenabilitate, de regulă împărțite în două subseturi: indicatori „titlu”, utilizați în special pentru comunicarea către marele public și un set de indicatori mai specializat și extins pentru utilizatorii specializați.
- **Utilizarea noțiunii de „stoc de capital” drept criteriu unificator pentru selectarea indicatorilor** – această abordare, care câștigă din ce în ce mai mult teren, își are rădăcinile în științele economice și economia mediului și este adesea utilizată în contextul discuțiilor referitoare la sustenabilitatea slabă/puternică, în special relativ la substituitabilitatea diferitelor forme ale capitalului.
 - Accentul asupra modificărilor capitalului deplasează focalizarea indicatorilor de la măsurarea tradițională a activității economice actuale către tendințele privind utilizarea acestuia și investițiile în diverse forme de capital care sunt cruciale pentru bunăstarea generațiilor viitoare.
 - Această abordare nu este pe deplin dezvoltată, deși unele țări o utilizează (Canada), fiind recunoscute dificultățile de a defini și combina diferitele componente necesar a fi incluse în diversele categorii de capital.

Strategia Lisabona

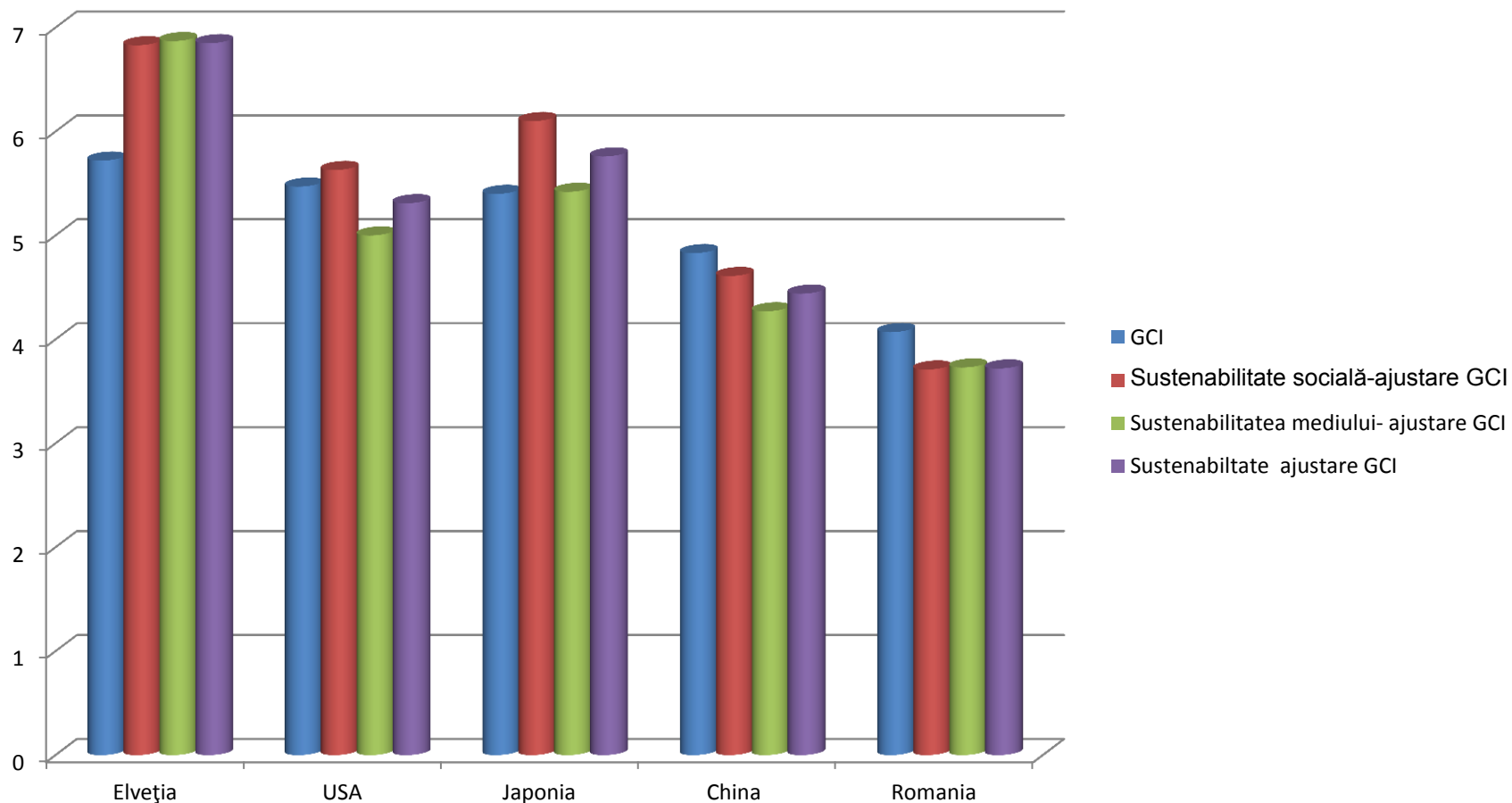
Obiectivele Strategiei Lisabona

- Obiectiv strategic pentru perioada până în 2010:
 - transformarea UE în cea mai competitivă și dinamică economie din lume, bazată pe cunoaștere, asigurarea unui număr sporit de locuri de muncă și a unei mai mari coeziuni sociale (*growth, stability, cohesion*).
Obiectivele Strategiei Lisabona erau următoarele:
- Dezvoltarea unei economii dinamice, bazate pe cunoaștere;
- Intensificare ratei de creștere economică;
- Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă;
- Modernizarea sistemului de protecție socială;
- Promovarea dezvoltării durabile și a protecției mediului.

Strategia Europa 2020

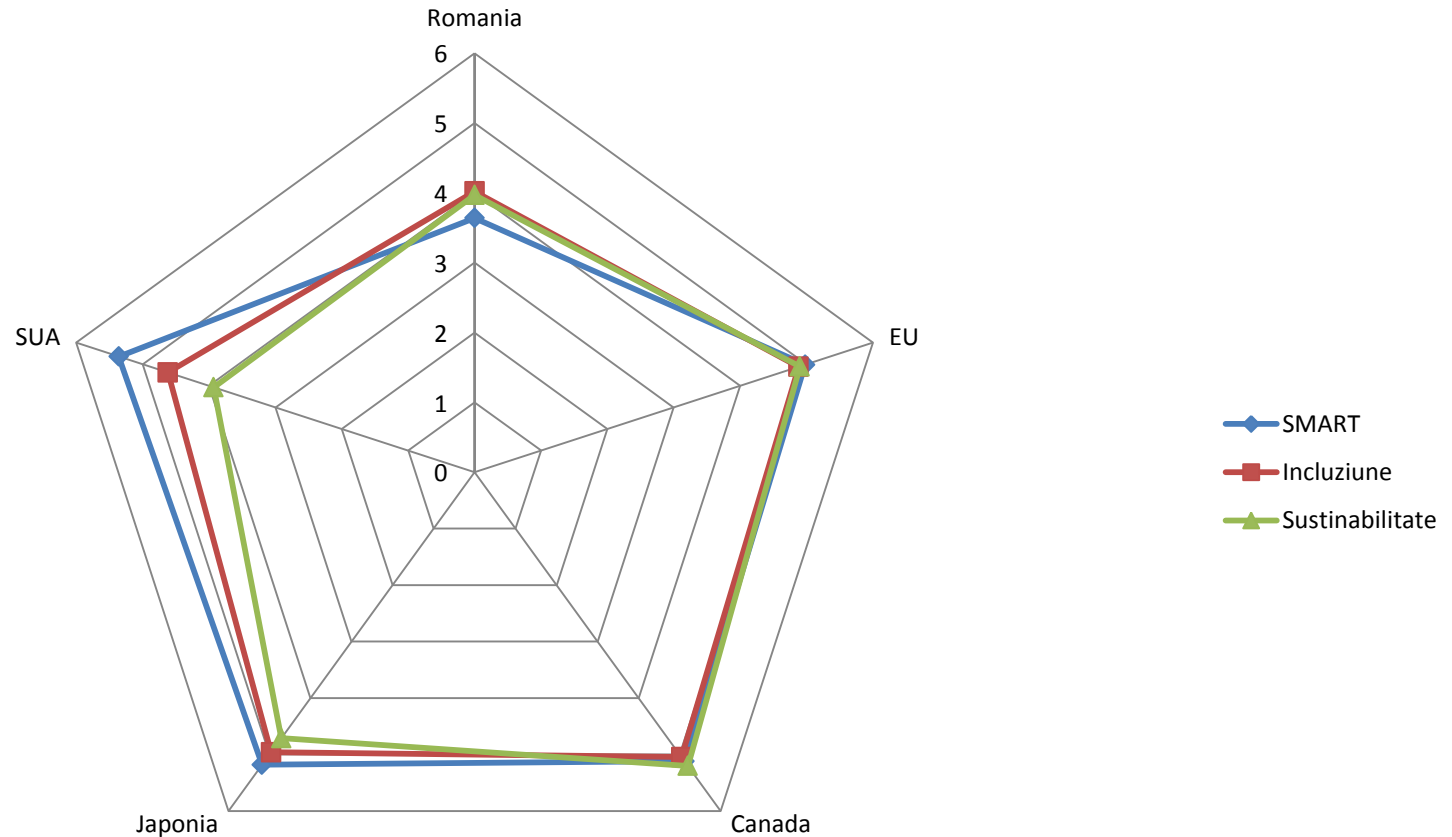
- În anul 2010 a fost lansată Strategia Europa 2020 al cărei obiectiv fundamental îl reprezintă crearea mai multor locuri de muncă și asigurarea unor condiții mai bune de viață.
- Prin această strategie se are în vedere asigurarea unei creșteri inteligente, durabilă și favorabilă incluziunii prin intermediul a cinci priorități strategice :
- Creșterea ratei de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani de la nivelul de 69% la cel puțin 75%.
- Creșterea cheltuielilor brute cu cercetarea și dezvoltarea până la 3% din Produsul Intern al Uniunii Europene, prin îmbunătățirea condițiilor pentru acest gen de activități în sectorul privat și dezvoltarea conceptului de „Uniune a inovării” pentru a perfecționa condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se asigure transformarea ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă.
- Atingerea așa-numitului obiectiv 20/20/20, adică reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20%, față de 1990, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie la 20% și creșterea cu 20% a eficienței energetice.
- Reducerea ponderii abandonului școlar timpuriu de la 15% în prezent la sub 10% și creșterea până la cel puțin 40% a ponderii persoanelor cu diplomă universitară în totalul populației tinere între 30-34 ani.
- Scăderea cu 25%, adică cu aproximativ 20 milioane, a numărului cetățenilor europeni care trăiesc în prezent sub pragul sărăciei.

Ajustarea scorurilor GCI prin indicatorii de sustenabilitate

Source: The Global Competitiveness Report 2012-2013, World Economic Forum

Modelul European al competitivității sustenabile-2012

Țintele pentru UE-27 și cele specifice pentru România

Sursa: Programul Național de Reformă 2011-2013.

Obiectivele pentru Uniunea Europeană (UE 27)	Valoarea pentru UE	Valoarea pentru România
1) Rata de ocupare a populației cu vârsta de 20-64 ani (în %)	75%	70%
2) Cheltuielile totale pentru cercetare și dezvoltare (% din PIB)	3%	2%
3) Energie și schimbări climatice (20/20/20)		
a) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, față de anul 2000 (în %)	20%	20%
b) Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut (în %)	20%	24%
c) Creșterea eficienței energetice (în %)	20%	19%
4) Educație		
a) Rata părăsirii timpurii a școlii (în %)	10%	11,3%
b) Rata populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară (în %)	40%	26,7%
5) Reducerea sărăciei și promovarea incluziunii sociale – reducerea numărului celor cu risc de sărăcie și excluziune socială (nr. pers.)	20 milioane	580 mii

Bibliografie

- Dobrescu Emilian (2005), „Restructurarea și competitivitatea din perspectivă economică (unele repere conceptuale)”, mimo.
- Dosi, G. (1988), „Sources, Procedures and Microeconomic Effects of Innovation”, *Journal of Economic Literature* 26: 1120-71
- Day, G.S. and Wensley, R. (1988), “Assessing Advantage: A framework for Diagnosing Competitive Superiority”, *Journal of Marketing* 52 (April), 1–20.
- Martine Duran, Claude Giorno, (1987), „Indicators of International Competitiveness: Conceptual aspects and Evaluation”, *OECD Economic Studies* N-9, [www.oecd.org /dataoecd /40 /47/33841783.pdf](http://www.oecd.org/dataoecd/40/47/33841783.pdf)
- Jan Fagerberg, M.Knel și M Srholec, (2004), „The Competitiveness of Nations: Economic Growth in the ECE Region”, paper prepared for presentation at the UNECE Spring seminar, Competitiveness and Economic growth in the ECE region, Geneva, February, 23,2004
- Jan Fagerberg, M Srholec și M.Knell (2005), „The competitiveness of nations”, the 10th Year Anniversary DRUID Summer Conferince, Aalborg, Denmark, June 27-29th, 2005
- *** “Annual Competitiveness Report 2001”: [http://www. forfas.ie/ncc/reports /ncc_annual_01 /index.html](http://www.forfas.ie/ncc/reports/ncc_annual_01/index.html)
- Fagerberg, J. (1996),” Technology and Competitiveness”, *Oxford Review of Economic Policy* 12: 39-51, reprinted as chapter 16 in Fagerberg, J. (2002) Technology, Growth and Competitiveness: Selected Essays, Cheltenham: Edward Elga
- Global Competition: The New Reality. Report on the President’s Commission on Industrial Competitiveness, 1985
- Sanjaya Lall (2001), „Comparing National competitive Performance: An Economic Analysis of World Economic Form’s Competitiveness Index”, Working Paper Number 61, Queen Elizabeth House, Oxford, [www 2.qeh.ox.ac.uk/pdf/qehwp/qehwps61.pdf](http://www.2.qeh.ox.ac.uk/pdf/qehwp/qehwps61.pdf)
- Porter, M.E. (1990). “The Competitive Advantage of Nations”,. New York: Free Press.
- Porter, M., Sachs, J. and McArthur, J. (2001), “Executive summary: Competitiveness and Stages of Economic Development.” in World Economic ForumThe Global Competitiveness, Report 2001–2002 Global Competitiveness Report (GCR) al Forumului Economic Mondial
- Porter, M. (1980) Competitive Strategy, New York: Free Press.
- Porter, M. (1998) Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors, New York: Free Press

- Mereuță Cezar, Model de analiză comparativă a principalilor indici de performanță economică și socială ai țărilor Uniunii Europene, Caiete de studii nr.25/2012, publicat de Seminarul de Modelare Macroeconomică, INCE, IPE, IEM, ISSN 1843-5416
- Hart, S., Milstein, M. (1999). Global sustainability and the creative destruction of industries. Sloan Management Review 41 (1), 23–33.
- Marinescu, C., „Economia dezvoltării și dezvoltarea economică: de ce contează instituțiile?”, în Economie teoretică și aplicată
- World Commission on Environment and Development, (1987), Our Common Future, Oxford
- Elena Pelinescu, Marioara Iordan, Mihaela-Nona Chilian Competitiveness of the Romanian Economy from European Perspective, pg. 86-104,, în volumul Proceedings of the 1st International Workshop „New Trends in Modelling and Economic Forecast”, (Ed-itors: Bogdan Oancea, Nicolae-Marius Jula), Editura Mustang, București, 2012, 153 pg., ISBN: 978-606-8058-74-0
- **Albu Lucian-Liviu**, Pelinescu Elena, *Sustenabilitatea datoriei publice în condițiile aderării la UE*, Dezvoltarea economică a României - Competitivitatea și integrarea în Uniunea Europeană (Coordonator: Iancu Aurel), Editura Academiei Române, București, pp. 123-144, 2003 (ISBN 954-477-105-0).
- **Pelinescu Elena**, FEER. *Un model al echilibrului cursului de schimb. Aspecte teoretice*, Dezvoltarea durabilă în România. Modele și scenarii pe termen mediu și lung (Emilian Dobrescu, Albu Lucian-Liviu coordonatori), Editura Expert, București, pp246-270, 2005 (ISBN 973-618-069-7).
- Pelinescu Elena (coordonator), *Cursul de schimb și competitivitatea în perspectiva aderării la Uniunea Europeană*, Academia Română, INCE, IPE, Editura Expert, București, 368 pg., 2006 (ISBN 973-618-095-6).
- **Pelinescu Elena** (coordonator), *Cursul de schimb și competitivitatea. Experiențe naționale și perspective europene*, Academia Română, INCE, IPE, Editura Expert, București, 299 pg., 2006 (ISBN 973-7885-62-7).

- Marioara Iordan, Nona Mihaela Chilian, „*Dimensiunea economico-socială a dezvoltării regionale din România în contextul dezvoltării durabile*”, în volumul *Simpozionul Național al Asociației Române de Științe Regionale „DEZVOLTAREA REGIONALĂ ȘI ECHILIBRUL STRUCTURAL AL ECONOMIEI NAȚIONALE*”, Universitatea „Danubius” Galați, 27-28 mai 2004, pag.351-358, Editura Oscar Print, București, (ISBN 973-668-073-8), 2004
- Marioara IORDAN, Nona CHILIAN, „*Dimensiunea economico-socială a consumului populației în contextul dezvoltării durabile*”, în cap V din volumul : „DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN ROMÂNIA – Modele și scenarii pe termen mediu și lung”, autori, 8 pag., editura EXPERT 2005
- Marioara Iordan, Nona Mihaela Chilian, „*Evoluții ale competitivității unor ramuri industriale din România*” în volumul II ESEN 3 - „Dezvoltarea economică a României. Competitivitatea și integrarea în Uniunea Europeană”, coordonator (2004)- Iancu Aurel, Ed.Academiei Române, București, 2005
- Mereuță Cezar, Albu Lucian-Liviu, Iordan Marioara, Chilian Nona Mihaela, „A Model to Evaluate the Regional Competitiveness of the EU Regions”, ERSA Paper 339, the 47th European Congress of the Regional Science Association *Local governance and sustainable development*, ERSA Congresses, ERSA ASRDLF 2007, Cergy, Paris, France, August-September, 21 pg., 2007, publicat pe CD-ROM și pe www.ersa.org
- Marioara Iordan, Nona-Mihaela Chilian, Modificări previzibile ale comportamentului gospodăriilor populației din perspectiva progresului economic și social, pag.32-76, în volumul „*Analize prospective. Propuneri. Recomandări și mixuri de politici pro-dezvoltare durabilă a României*”, coordonatori: Lucian-Liviu Albu, Mariana Nicolae-Bălan, Editura Expert, București, pg.310, (ISBN 978-973-159-063-9, 2009)(ISBN 978-973-618-211-2).
- Cezar Mereuță, Lucian-Liviu Albu, Marioara Iordan, Mihaela-Nona Chilian, Regional Comparative Analysis Model of Specialization in the Manufacturing Industry: Romania and the EU-25 Case Study, *Transformations in Business&Economics*, Vol. 9, No. 1(19), Supplement A, Vilnius University, Lithuania, Brno University of Technology, Czech Republic, University of Latvia, Latvia, pp. 411-433 (ISSN 1648-4460), 2010.
- Albu, Lucian Liviu, Petre Caraiani, Mărioara Iordan, *Perspectivile pieței muncii din România în contextul Strategiei Europa 2020*, Editura Economică, 2012, 247 pg., ISBN 978-973-709-599-2
- Albu, Lucian Liviu, Marioara Iordan, Radu Lupu, Mihaela-Nona Chilian, Tiberiu Diaconescu, *Creșterea contribuției comerțului exterior la realizarea convergenței reale*, în curs de publicare la Editura Economică, 250 pg., 2012
- Mihaela-Nona Chilian, Marioara Iordan, Impact of Key Macroeconomic Factors on the Competitiveness of the Romanian Companies, 19 pg., in volumul *Economics of Sustainable Development. Economic Forecast: The Return of Growth*, (Editors: Lucian Liviu Albu, Dorin Jula), Editura Mustang, Bucuresti, 2012, 256 pg., ISBN 978-606-652-029-4
- Cezar Mereuță, Lucian Liviu Albu, Marioara Iordan, Mihaela-Nona Chilian, Model of Comparative Analysis of the Main Indices of Economic and Social Performance of the European Union Countries, ERSA Conference Papers, RePEc:wiw:wiwrsa:ersa12p111, 2012